

#

- **2.5G-netwerken** Draadloze digitale cellulaire netwerken met datatransmissiesnelheden van 50 tot 144 Kbps over bestaande infrastructuurelementen.
- **3G-netwerken** Cellulaire netwerken gebaseerd op packet-switched technologie met snelheden die variëren van 144 Kbps voor gebruikers onderweg, tot meer dan 2 Mbps voor gebruikers in rust. Dit is voldoende capaciteit voor transmissie van video, graphics en andere data-intensieve toepassingen naast spraak.
- **802.11b** Draadloos LAN-standaard die binnen de ongelicentieerde 2,4 GHz-band tot 11 Mbps kan uitzenden en een effectief bereik heeft van 30 tot 50 m.

A

- **Aanpassing** Het veranderen van een softwarepakket zodat het tegemoetkomt aan de unieke eisen van een organisatie zonder dat de integriteit van het pakket verloren gaat.
- **Aanvullende maatregelen** Maatregelen die nodig zijn om waarde te halen uit een primaire investering.
- **Acceptable use policy (AUP)** Definieert wat een acceptabel gebruik is van de gegevensverzamelingen en de computerapparatuur van het bedrijf, zoals pc's en laptops, draadloze apparatuur, telefoons en internet en legt vast wat acceptabele handelingen zijn.
- **Acceptatietest** Levert de uiteindelijke goedkeuring door gebruikers en management dat het systeem klaar is om in een productieomgeving te worden gebruikt.
- **Access point** Een kastje met een radiozender/-ontvanger en antennes dat verbonden is met een bedraad netwerk, router of hub.
- **Activity-based costing** Een model voor het bepalen van alle activiteiten van de onderneming die kosten creëren bij het produceren van een product of dienst, zodat managers hiermee kunnen nagaan welke producten of diensten winstgevend zijn en welke niet, en kunnen bepalen welke veranderingen er nodig zijn om de rendabiliteit van de onderneming te maximaliseren.
- **Administratieve controlemiddelen** Formele standaarden, regels, procedures en disciplines om ervoor te zorgen dat de algemene en applicatiecontrolemiddelen worden nageleefd.
- **Afhankelijkheid tussen programma's en gegevens** De nauwe relatie tussen gegevens die in bestanden zijn opgeslagen en de specifieke programma's die nodig zijn om deze bestanden te updaten en bij te houden. Veranderingen in de organisatie of het formaat van de gegevens vereisen veranderingen in alle programma's die deze gegevens gebruiken.
- **Agenttheorie** Economische theorie die de onderneming ziet als een web van contracten tussen individuen met eigenbelangen, die supervisie en management nodig hebben.
- **Algemene controlemiddelen** Algemene procedures die het raamwerk vormen voor de waarborging van het ontwerp, de beveiliging en het gebruik van computerprogramma's in de gehele organisatie.

- **Analoog signaal** Een continue golfbeweging die zich door een communicatiemedium verplaatst; wordt meestal voor spraakoverdracht gebruikt.
- **Analytische CRM** CRM-toepassingen die klantgegevens analyseren en zo informatie leveren voor het verbeteren van de prestatie als geheel bij verkoop en marketing.
- **Antivirussoftware** Software die speciaal is ontwikkeld om computervirussen in informatiesystemen op te sporen en te verwijderen.
- **Applicatiecontrolemiddelen** Controlemiddelen voor specifieke toepassingen.
- **Applicatieserver** Software die alle applicatiefuncties uitvoert tussen de browsercomputer en de back-endtoepassing of -database van de onderneming.
- **Applicatiesoftware** De programma's die voor of door gebruikers worden geschreven om de computer een specifieke taak te laten uitvoeren.
- **Applicatiesoftwarepakketten** Een set applicatiesoftwareprogramma's die al zijn geschreven en gecodeerd en die commercieel verkrijgbaar zijn als koop- of leaseproduct.
- **Application proxy filtering.** Firewall-screening technologie die een proxyserver gebruikt voor het onderzoeken en doorlaten van packets die in en uit de organisatie stromen zodat de interne toepassingen van de organisatie met de buitenwereld kunnen communiceren door middel van een proxytoepassing.
- **Application service provider (ASP)** Onderneming die via het web of een particulier netwerk software aanbiedt die kan worden gehuurd door andere ondernemingen.
- **Asynchronous transfer mode (ATM)** Een netwerktechnologie die informatie verzamelt in cellen van acht byte, waardoor gegevens tussen computers van verschillende leveranciers en met verschillende netwerksnelheden kunnen worden uitgewisseld.
- **Attribuut** Informatie die een bepaalde entiteit beschrijft.
- **Authenticatie** Het vermogen van beide partijen in een transactie de identiteit van de andere partij te bevestigen.
- **Automatisering** De computer gebruiken om de prestaties van bestaande taken te versnellen.
- **Autonomic computing** Een poging om systemen te ontwikkelen die zichzelf kunnen beheren zonder tussenkomst van gebruikers.
- **Autorisatiebeleid** Beleid dat de verschillende toegangsniveaus tot informatiesystemen bepaalt voor de verschillende typen gebruikers.
- **Autorisatiebeleid** Beleid dat de verschillende toegangsniveaus tot informatiesystemen voor de verschillende typen gebruikers bepaalt.

B

- **Backbone** Onderdeel van een netwerk dat het grote verkeer verwerkt en fungeert als hoofdroute van het verkeer van en naar andere netwerken.
- **Backward chaining** Strategie voor het doorzoeken van een regelbasis in een expertstelsel die werkt als een probleemoplosser door te beginnen met een hypothese en die steeds meer informatie verzamelt totdat de hypothese wordt bevestigd of weerlegd.

- **Balanced scorecard** Model voor het analyseren van ondernemingsprestaties dat traditionele financiële methoden aanvult met extra perspectieven, van klanten, internationale bedrijfsprocessen en educatie en groei.
- **Bandbreedte** De overdrachtscapaciteit van een communicatiekanaal zoals gemeten door het verschil te nemen tussen de hoogste en laagste frequenties die door dat kanaal kunnen worden doorgegeven.
- **Banneradvertentie** Grafische weergave op een webpagina, die voor reclamedoeleinden wordt gebruikt. De banner is gekoppeld aan de website van de adverteerder, zodat een persoon die op de banner klikt, wordt doorgelinkt naar die webpagina.
- **Batchverwerking** Een methode voor het verzamelen en verwerken van gegevens waarbij transacties worden verzameld en opgeslagen tot een bepaald moment wanneer het efficiënt of noodzakelijk is om ze als groep te verwerken.
- **Baud** Een verandering in een signaal van positief naar negatief of andersom, die wordt gebruikt om de overdrachtssnelheid te meten.
- **Bedrijfscontinuïteitsplanning** Planning die is gericht op de wijze waarop het bedrijf bedrijfsoperaties kan herstellen nadat er zich een ramp heeft voorgedaan.
- **Bedrijfsecosysteem** Zwak gekoppelde, maar onafhankelijke netwerken van leveranciers, distributeurs, uitzendbureaus, transportdiensten en technologieproducenten.
- **Bedrijfsfuncties** Gespecialiseerde taken binnen organisaties, zoals verkoop en marketing, productie, financiën, boekhouding en personeelszaken.
- **Bedrijfsinformatiesystemen** Informatiesystemen op het managementniveau binnen een organisatie die de functies van planning, controle en besluitvorming ondersteunen door overzichten en rapportages van afwijkingen te geven.
- **Bedrijfsprocessen** De unieke manier waarop organisaties werkactiviteiten, informatie en kennis coördineren en organiseren om een product of dienst te produceren.
- **Bedrijfsstrategie** Een reeks activiteiten en beslissingen die bedrijven nemen om het volgende te bepalen: producten en diensten die het bedrijf produceert; sectoren waarbinnen het bedrijf concurreert; concurrenten, leveranciers en klanten van het bedrijf; langetermijndoelen van het bedrijf.
- **Benchmarking** Het opstellen van strikte standaarden voor producten, diensten of activiteiten en het vergelijken van de prestaties van de organisatie met deze standaarden.
- **Berichtintegriteit** Het vermogen te garanderen dat het verzonden bericht integer is en niet is gekopieerd of gewijzigd.
- **Beslissingondersteunend systeem (DSS)** Computersysteem op het managementniveau van een organisatie die gegevens, analytische middelen en modellen gebruikt om semi-gestructureerde en ongestructureerde beslissingen te ondersteunen.
- **Beslissingondersteunende systemen** Informatiesystemen op het managementniveau van de organisatie die gegevens en ingewikkelde analysemodellen of methoden voor gegevensanalyse combineren ter ondersteuning van niet-routinematige beslissingen.
- **Besluitvormende rollen** Mintzbergs classificatie van managementrollen waarbij managers activiteiten initiëren, problemen oplossen, middelen toewijzen en bemiddelen bij conflicten.

- **Besluitvorming op kennisniveau** Evalueren van nieuwe ideeën voor producten en diensten, manieren om nieuwe kennis door te geven en manieren om informatie over de hele organisatie te verspreiden.
- **Bestand** Een groep records van hetzelfde type.
- **Besturingssysteem** De systeemsoftware die de activiteiten van de computer beheert en regelt.
- **Beurs** Soort online forum waar kopers producten kunnen kopen van verkopers via een vraag-aanbodstelsel.
- **Beveiliging** Beleidsmaatregelen, procedures en technische maatregelen die worden gebruikt om ongeautoriseerde toegang, wijzigingen, diefstal en fysieke schade aan informatiesystemen te voorkomen.
- **Beveiligingsapplicaties** Applicaties die elke gebruiker uitsluitend toegang geven tot die delen van een systeem waarvoor die gebruiker toestemming heeft gekregen, gebaseerd op informatie die is vastgesteld aan de hand van een reeks toegangsregels.
- **Beveiligingsapplicaties** Systemen die vaststellen waar en wanneer een gebruiker toegang heeft tot bepaalde delen van een website of delen van een bedrijfsdatabase. Dergelijke applicaties geven elke gebruiker uitsluitend toegang tot die delen van een systeem waarvoor die gebruiker toestemming heeft gekregen, gebaseerd op informatie die is vastgesteld aan de hand van een reeks toegangsregels.
- **Bewerkingscontrole** Routines om te verifiëren dat ingevoerde gegevens kloppen en om fouten voor de verwerking te corrigeren.
- **Biometrische authenticatie** Authenticatiemethode die de unieke kenmerken van een persoon, zoals vingerafdrukken, gezicht of netvliesbeeld vergelijkt met een opgeslagen profiel van deze kenmerken.
- **Bit** Een binair getal dat de kleinste geveenseenheid in een computersysteem vertegenwoordigt. Het heeft slechts twee staten, 0 of 1.
- **Bladeservers** Ultraplatte computers die op een enkele, dunne kaart (of blade) passen en die bestaan uit een printboard met processors, geheugen en netwerkaansluitingen, die worden gestapeld in racks. Ze nemen minder plaats in dan traditionele servers in een gewone kast.
- **Blog** Populaire term voor weblog, een informele maar gestructureerde website waarop mensen verhalen, meningen en links naar andere interessante websites kunnen publiceren.
- **Bluetooth** Netwerkstandaard voor snelle communicatie op basis van radiotechnologie tussen handheld apparaten binnen een straal van 300 meter.
- **Breedband** Technologieën voor snelle overdracht. Ook gebruikt om overdrachtsmedia weer te geven die verschillende kanalen tegelijk over één communicatiemedium kunnen transporteren.
- **Broncode** Programma-instructies geschreven in een hogere programmeertaal die moet worden vertaald naar machinetaal om door de computer te kunnen worden uitgevoerd.
- **Bugs** Defecten of fouten in de programmacode.
- **Bugs** Fouten in de programmacode.
- **Bullwhip-effect** Verstoring van informatie over de vraag naar een product op de route tussen twee entiteiten langs de supply chain.

- **Bundeling** Een soort cross-selling waarbij een combinatie van producten als bundel verkocht wordt tegen een prijs die lager is dan de totale kosten van de afzonderlijke producten.
- **Bureaucratieën** Formele organisaties met duidelijke taakverdeling, abstracte regels en procedures en onpartijdige besluitvorming die technische kwalificaties en professionaliteit gebruiken als basis voor de promotie van werknemers.
- **Bureaucratische besluitvormingsmodellen** Besluitvormingsmodellen waarbij beslissingen worden genomen op basis van de standaardprocedures binnen de organisatie.
- **Business intelligence** Systemen die bestaan uit technologieën en toepassingen die ontworpen zijn om gebruikers te helpen betere beslissingen te nemen.
- **Business process management** Een methodologie voor het omgaan met de behoefte van de organisatie om de bedrijfsprocessen continu te veranderen om concurrerend te blijven.
- **Business process reengineering (BPR)** Radicale reorganisatie van de bedrijfsprocessen, waarbij workflows worden gereconstrueerd, stappen worden gecombineerd om dubbele en herhalende, papieren taken te elimineren om de bedrijfsprocessen sneller te maken, de dienstverlening en kwaliteit te verbeteren en de voordelen van informatietechnologie te maximaliseren.
- **Business-to-business (B2B)** Elektronische verkoop van goederen en diensten tussen ondernemingen.
- **Business-to-consumer (B2C)** Elektronische verkoop van producten en diensten direct aan individuele klanten.
- **Busnetwerk** Netwerktopologie waarin een aantal computers via één circuit aan elkaar zijn verbonden en waarin alle berichten over het hele netwerk worden verstuurd.
- **Byte** Een string bits, gewoonlijk acht, die wordt gebruikt om één getal of teken in een computersysteem op te slaan.

C

- **Callcenter** Een afdeling van een organisatie die verantwoordelijk is voor het telefonisch of op een andere manier afhandelen van vragen van klanten.
- **Campus Area Network (CAN)** Onderling verbonden LAN's binnen verschillende gebouwen of een geografisch gebied zoals een schoolcampus of militaire basis.
- **Capaciteitsplanning** Het proces waarbij wordt voorspeld wanneer een computerhardwaresysteem verzadigd is om ervoor te zorgen dat er genoeg computermiddelen beschikbaar zijn voor werk van verschillende prioriteitsniveaus, en dat de onderneming genoeg computerkracht heeft voor de behoeften nu en in de toekomst.
- **Capital budgeting** De analyse en selectie van verschillende voorstellen voor kapitaalinvesteringen.
- **Casusredenering** KI-technologie die kennis weergeeft als een database met casussen en oplossingen.
- **Centrale verwerking** Verwerking die wordt uitgevoerd door één grote centrale computer.
- **Chat** Live, interactieve conversatie via een openbaar netwerk.

- **Chief information officer (CIO)** Hogere manager verantwoordelijk voor de informatiesystemen binnen de onderneming.
- **Chief knowledge officer (CKO)** Topmanager die verantwoordelijk is voor de kennismanagementprogramma's van de organisatie.
- **Chief security officer (CS)** Persoon die de formele beveiliging van een bedrijf beheert en die verantwoordelijk is voor het uitvoeren van het beveiligingsbeleid van het bedrijf.
- **Churn rate** Maat voor het aantal klanten dat stopt met het gebruik of het kopen van producten of diensten van een bedrijf. Het is een belangrijke indicator van de groei of afname van het klantenbestand van een bedrijf.
- **Clicks-and-mortar** Ondernemingsmodel waarbij de website een uitbreiding is van de traditionele fysieke onderneming.
- **Clickstream tracking** Het traceren van gegevens over activiteiten van klanten op websites, die daarna in een log worden opgeslagen.
- **Client** Inputpunt voor de gebruiker van de functie in een client-servernetwerk. Gewoonlijk is dit een desktopcomputer, een workstation of een laptopcomputer.
- **Client/server-netwerk** Een computermodel dat de verwerking opsplitst in een deel voor 'clients' en een deel voor 'servers' op het netwerk, waarbij functies worden toegewezen aan de machine die hiervoor het meest geschikt is.
- **Clustering** Koppelt twee computers aan elkaar, zodat de tweede computer fungeert als een back-up voor de hoofdcomputer of de verwerking kan versnellen.
- **Coaxkabel** Een overdrachtsmedium dat bestaat uit dik geïsoleerde koperdraad; kan grote hoeveelheden gegevens snel versturen.
- **Code Division Multiple Access (CDMA)** Grote cellulaire transmissiestandaard in de Verenigde Staten dat uitzendt op diverse frequenties, gebruikmaakt van het gehele spectrum en op een willekeurige manier gebruikers toewijst aan een bereik van frequenties in de tijd.
- **Cognitieve stijl** De rol die de onderliggende persoonlijkheid speelt bij de interpretatie van informatie, de selectie van alternatieven en de evaluatie van gevolgen.
- **Collaboratieve commercie** Het gebruik van digitale technieken om verschillende organisaties in staat te stellen producten tijdens hun levenscyclus gezamenlijk te ontwerpen, ontwikkelen, verplaatsen en beheren.
- **Combinatiefilters** Het traceren van stappen van bezoekers op een website, waarbij de informatie over het gedrag van een bezoeker wordt vergeleken met gegevens over andere klanten met vergelijkbare interesses om te voorspellen wat de gebruiker wil.
- **Communicatiekloof tussen gebruikers en ontwerpers** Verschillen in achtergronden, interesses en prioriteiten die communicatie tussen eindgebruikers en IS-specialisten en het oplossen van problemen problematisch kunnen maken.
- **Communicatietechnologie** De fysieke apparatuur en software die de verschillende hardware-elementen aan elkaar koppelen en gegevens van de ene fysieke locatie naar de andere versturen.
- **Communities of Practice (COP's)** Informele sociale netwerken van specialisten en medewerkers binnen en buiten het bedrijf met vergelijkbare werkgerelateerde activiteiten en interesses.
- **Component-based development (CBD)** Creatie van grootschalige bedrijfstoeepassingen door combinatie van reeds bestaande softwarecomponenten.

- **Computer forensics** Een wetenschappelijke manier van verzamelen, onderzoeken, authenticeren, bewaren en analyseren van gegevens die worden bewaard op of worden verkregen uit computeropslagmedia dat de informatie in een rechtszaak kan worden gebruikt als bewijsmateriaal.
- **Computer-aided design (CAD)** Informatiesysteem dat de creatie en bewerking van ontwerpen automatiseert door middel van geavanceerde grafische software.
- **Computer-aided software engineering (CASE)** De automatisering van stap-voor-stapmethodologieën voor software- en systeemontwikkeling om het aantal herhaalde taken voor de ontwikkelaar te reduceren.
- **Computergebaseerde informatiesystemen (CBIS)** Informatiesystemen die afhankelijk zijn van de computerhardware en -software voor verwerking en verspreiding van informatie.
- **Computerhardware** De fysieke apparatuur die wordt gebruikt voor input-, verwerkings- en outputactiviteiten in een informatiesysteem.
- **Computerkennis** Kennis van informatietechnologie, voornamelijk van hoe computergebaseerde technologieën werken.
- **Computersoftware** De gedetailleerd geprogrammeerde instructies die de hardwarecomponenten in een informatiesysteem controleren en coördineren.
- **Computervirus** Softwareprogramma dat van systeem naar systeem springt en computergeheugen verbruikt of programma's en gegevens vernietigt.
- **Concentrator** Telecommunicatiecomputer die berichten van terminals verzamelt en tijdelijk opslaat voor batchverzending naar de hostcomputer.
- **Conceptueel schema** De logische beschrijving van de gehele database waarin alle gegevenselementen de onderlinge relaties te zien zijn.
- **Concurrentiemodel** Model dat wordt gebruikt om de interactie van externe invloeden te beschrijven, vooral de bedreigingen en mogelijkheden, die van invloed zijn op de strategie en concurrentiepositie van een organisatie.
- **Connectiviteit** Een manier om te meten hoe goed computers en computerapparatuur zonder menselijke tussenkomst met elkaar kunnen communiceren en informatie delen.
- **Consumer-to-consumer (C2C)** Consumenten die goederen en diensten elektronisch verkopen aan andere consumenten.
- **Contante waarde** De waarde in huidige euro's van een betaling of reeks betalingen die in de toekomst zullen worden ontvangen.
- **Controle-eenheid** Onderdeel van de CVE die de andere onderdelen van het computersysteem controleert en coördineert.
- **Controlegetallen** Controlemiddel voor input van gegevens waarvoor transacties of velden moeten worden geteld voordat de gegevens worden verwerkt, zodat ze na verwerking kunnen worden vergeleken.
- **Controlegetallen controleren** Het controleren van een juiste verwerking van gegevens door controlegetallen te genereren die de getallen voor en na verwerking vergelijken.
- **Controlemiddelen** Alle methoden, beleidsregels en organisatorische procedures die de veiligheid van de bedrijfsmiddelen, de juistheid en betrouwbaarheid van gegevens en de operationele toetsing aan managementstandaarden moeten waarborgen.
- **Controller** Een gespecialiseerde computer die het communicatieverkeer tussen de CVE en randapparatuur in een telecommunicatiesysteem controleert.

- **Convergent netwerk** Netwerken met technologie om spraak en gegevens over één netwerk te kunnen versturen.
- **Conversie** Het proces van het overstappen van het oude op het nieuwe systeem.
- **Coöptatie** Het betrekken van de oppositie bij het proces van ontwerpen en implementeren van de oplossing, zonder dat de controle over de richting en aard van de verandering uit handen wordt gegeven.
- **Cracker** Een hacker met criminele bedoelingen.
- **Cross-selling** De marketing van aanvullende producten aan klanten.
- **Customer lifetime value (CLTV)** Repreenteert de verschillen tussen opbrengsten en uitgaven minus de kosten van promotiemarketing om een klant te behouden; de waarde van dit bedrag wordt uitgedrukt in dollars tegen de huidige koers.
- **Customer relationship management-systemen** Informatiesystemen die alle manieren waarop een bedrijf contact onderhoudt met zijn klanten bijhoudt en analyseert op winsten, rentabiliteit, klanttevredenheid en klantbehoud.
- **Cybervandalisme** De opzettelijke verstoring, beschadiging of zelfs vernietiging van een website of zelfs bedrijfsinformatiesystemen.

D

- **Data cleansing** Het corrigeren van fouten en inconsistenties in gegevens om de nauwkeurigheid te verhogen, zodat ze in een standaardformaat in de hele organisatie kunnen worden gebruikt.
- **Data dictionary** Een geautomatiseerd of handmatig bewerkbaar bestand dat informatie over gegevens in een database opslaat en organiseert.
- **Data mart** Een kleiner data warehouse dat slechts een deel van de gegevens binnen een organisatie bevat voor een specifieke functie, afdeling of gebruiker.
- **Datawarehouse** Een database met rapportage- en querytools, die huidige en historische gegevens opslaat die uit verschillende operationele systemen is gehaald en die wordt opgeslagen voor gebruik bij rapportage en analyse.
- **Database (strikte definitie)** Een verzameling gegevens die is georganiseerd om te worden gebruikt door veel toepassingen tegelijk, waarbij gegevens zo worden opgeslagen en beheerd dat het lijkt alsof ze op één locatie zijn opgeslagen.
- **Database** Een groep gerelateerde bestanden.
- **Database-administratie** Heeft betrekking op de meer technische en operationele aspecten van het beheren van gegeven, inclusief het fysieke ontwerp van de database en onderhoud.
- **Databasadministratie** Heeft betrekking op de technische en operationele aspecten van het beheer van gegevens, waaronder het ontwerp en onderhoud van de fysieke database.
- **Databasemanagementsysteem (DBMS)** Speciale software om een database te maken en te onderhouden en die specifieke bedrijfs toepassingen in staat stelt de benodigde gegevens te vinden zonder aparte bestanden of gegevensdefinities aan de computerprogramma's toe te moeten voegen.
- **Databaseserver** Een computer in een client/server-omgeving waarop een DBMS draait om SQL-statements te verwerken en databasemanagementtaken uit voeren.

- **Databeheerssoftware** Software voor het maken en manipuleren van lijsten, voor het maken van bestanden en databases om gegevens in op te slaan en voor het combineren van informatie voor rapporten.
- **Dataconferencing** Vorm van teleconferencing waarbij twee of meer mensen tegelijkertijd gegevensbestanden kunnen bewerken en aanpassen.
- **Data-definitie taal** De component van een databasemanagementsysteem die elk gegevenselement definieert zoals het voorkomt in de database.
- **Data-inconsistentie** De aanwezigheid van verschillende waarden voor hetzelfde attribuut wanneer dezelfde data op meerdere locaties zijn opgeslagen.
- **Data-manipulation taal** Een taal die wordt geassocieerd met een databasemanagementsysteem die eindgebruikers en programmeurs gebruiken om gegevens in de database te manipuleren.
- **Datamining** Analyse van grote hoeveelheden gegevens om patronen en relaties te vinden die kunnen worden gebruikt om toekomstig gedrag te voorspellen en te helpen bij het nemen van beslissingen.
- **Datamining** Analyse van grote hoeveelheden gegevens om patronen en regels te vinden die gebruikt kunnen worden bij het nemen van beslissingen en het voorspellen van toekomstig gedrag.
- **Datavisualisatie** Technologie om gebruikers te helpen patronen en verbanden in grote aantallen gegevens te ontdekken, die moeilijk te onderscheiden zouden zijn als de gegevens in de vorm van traditionele regels tekst werden gerepresenteerd.
- **Debugging** Het opsporen en verwijderen van fouten en defecten – bugs – in de programmacode.
- **Denial-of-serviceaanval** Het overspoelen van een webserver met verzoeken om gegevens met als doel het netwerk te laten crashen.
- **Dense wavelength division multiplexing (DWDM)** Technologie voor het vergroten van de capaciteit van glasvezel door verschillende golflengten te gebruiken om verschillende gegevensstromen tegelijkertijd over dezelfde glasvezel te versturen.
- **Detectiesystemen** Maatregelen om de meest kwetsbare punten in een netwerk te controleren en om ongeautoriseerde indringers op te sporen.
- **Digitaal certificaat** Een bijlage van een elektronisch bericht dat de identiteit van de afzender verifieert en de ontvanger een manier geeft een reactie te coderen.
- **Digitaal dashboard** (of ‘executive dashboard’) Laat op één scherm alle metingen zien die van cruciaal belang zijn voor het besturen van een bedrijf.
- **Digitaal geld** Valuta die wordt gepresenteerd in elektronische vorm die buiten het normale geldnetwerk beweegt.
- **Digitaal signaal** Een discrete golfbeweging die gegevens overdraagt die zijn gecodeerd als twee discrete staten, 1-bits en 0-bits, die worden weergegeven als elektrische aan/uit-signaaltjes; wordt gebruikt voor gegevensoverdracht.
- **Digital subscriber line (DSL)** Een groep technologieën die een hoge overdrachts capaciteit levert via bestaande koperen telefoonlijnen.
- **Digitale accumulated-balancebetalingssystemen** Betalingssystemen die gebruikers de mogelijkheid bieden om microbetalingen en -aankopen via internet te doen en een debetsaldo op te bouwen dat ze periodiek moeten afrekenen met hun kredietkaart of via hun telefoonrekening.
- **Digitale chequebetalingssystemen** Systemen die de functionaliteit van bestaande rekeningen zodanig uitbreiden dat deze kunnen worden gebruikt voor betalingen bij

online winkelen. Digitale cheques zijn goedkoper dan kredietkaarten en kunnen veel sneller worden verwerkt dan de traditionele papieren cheques. Deze cheques zijn versleuteld met een digitale handtekening die kan worden geverifieerd en gebruikt voor e-commercebetalingen.

- **Digitale handtekening** Een digitale code die aan een elektronisch bericht kan worden gekoppeld om de inhoud en afzender uniek te identificeren.
- **Digitale onderneming** Organisaties die bijna alle belangrijke bedrijfsprocessen en relaties met klanten, leveranciers en werknemers digitaal realiseren en belangrijke bedrijfsmiddelen digitaal beheren.
- **Digitale portefeuille** Software die creditcard-, krediet, persoons- en adresinformatie van een bezoeker opslaat en deze automatisch doorgeeft tijdens een e-commercetransactie.
- **Directe overstap** Riskante conversiebenadering waarbij het nieuwe systeem het oude op de geplande datum volledig vervangt.
- **Disintermediatie** De eliminatie van lagen in de organisatie of in bedrijfsprocessen die verantwoordelijk zijn voor de tussenstappen in een waardeketen.
- **Documentatie** Beschrijvingen van hoe een informatiesysteem werkt, vanuit technisch oogpunt of vanuit het oogpunt van de eindgebruiker.
- **Document-imagingsystemen** Systemen die documenten en beelden converteren naar een digitale vorm, zodat ze op een computer kunnen worden opgeslagen en digitaal beschikbaar zijn.
- **Documentvergelijking** Het vergelijken van ingevoerde gegevens met de informatie in de masterbestanden.
- **Domain Name System (DNS)** Een hiërarchisch systeem van servers die databases bijhouden en die domeinnamen omzetten in IP-adressen.
- **Domeinnaam** De unieke naam van een knooppunt op internet.
- **Downtime** Perioden wanneer een informatiesysteem niet werkt.
- **Draadloos web** Webtoepassingen waarmee gebruikers van mobiele apparaten toegang hebben tot digitale informatie op internet.
- **Draadloze NIC's** Een insteekkaart (network interface card) met een ingebouwde radio en antenne voor draadloze transmissie.
- **Draadloze portals (ook wel bekend als mobiele portals)** Portals die diensten bieden die geoptimaliseerd zijn voor mobiele apparatuur om gebruikers in de richting te sturen die ze waarschijnlijk zullen kiezen.
- **DSS-database** Verzameling huidige en historische gegevens uit verschillende toepassingen of groepen. Kan een kleine pc-database of een groot data warehouse zijn.
- **DSS-softwarestelsel** Verzameling softwaretools die worden gebruikt voor de analyse van de gegevens. Het systeem kan verschillende OLAP-tools, dataminingtools of een verzameling wiskundige en analytische modellen bevatten.
- **DSS-softwarestelsel** Verzameling softwaretools die worden gebruikt voor de analyse van de gegevens, zoals OLAP-tools, dataminingtools of een verzameling wiskundige en analytische modellen.
- **Dynamische pagina** Webpagina met inhoud die verandert in reactie op informatie die een bezoeker op een website opgeeft.

- **Dynamische prijsstelling** Het bepalen van de prijs van producten op basis van realtime-interacties tussen kopers en verkopers die bepalen wat een bepaald item op een bepaald moment waard is.

E

- **E-business** Het gebruik van internet en andere digitale technologieën voor communicatie en coördinatie binnen de organisatie en het management van de onderneming.
- **E-commerce** Het elektronisch kopen en verkopen van goederen en diensten in transacties via internet, netwerken of andere digitale technologieën.
- **E-commerce-serversoftware** Software die cruciale functies verzorgt voor het onderhouden van e-commercesites, zoals het opzetten van elektronische catalogi en winkels en het verwerken van aankopen van klanten.
- **Edge computing** Methode waarbij wordt gestreefd naar een gelijkmatige verdeling van de werkbelasting voor webtoepassingen over de aanwezige servers om de responstijd te verminderen.
- een website of bedrijfsinformatiesysteem.
- **Efficiënt klantresponsysteem** Systeem dat direct een link legt tussen het gedrag van de klant en distributie, productie en supply chains.
- **E-government** De toepassing van internet en verwante technologieën op het digitaal mogelijk maken van relaties van de overheid en instellingen uit de publieke sector met burgers, bedrijven en andere takken van de overheid.
- **Eindgebruikers** Vertegenwoordigers van de afdelingen buiten de IS-groep, voor wie de toepassingen van het informatiesysteem zijn ontwikkeld.
- **Eindgebruikersinterface** Dat deel van het systeem waarmee de eindgebruikers communiceren, zoals een online weergave en opdrachtvensters.
- **Electronic data interchange (EDI)** Directe uitwisseling van standaardtransactiedocumenten tussen twee ondernemingen via de computer.
- **Elektronisch geld (e-cash)** Valuta die elektronisch buiten het gewone geldnetwerk wordt uitgewisseld met andere e-cashgebruikers of internetwinkels.
- **Elektronische betalingssystemen** Het gebruik van digitale technologieën om producten en diensten elektronisch te betalen, zoals creditcards, smartcards, betaalkaarten en betalingssystemen op internet.
- **Elektronische chequesystemen** Systemen die nuttig zijn voor het betalen van steeds terugkerende maandelijkse rekeningen. Ze stellen gebruikers in staat hun rekeningen elektronisch te bekijken en deze te betalen via elektronische overschrijvingen vanaf bank- of kredietkaartrekeningen.
- **Elektronische hub (e-hub)** Online B2B-forum
- **E-mail handheld** Apparaat voor draadloze gegevensoverdracht met een klein display en een keypad voor het intypen van korte berichten.
- **E-mail** Uitwisseling van berichten tussen computers.
- **Employee relationship management (ERM)** Software die zich bezighoudt met onderwerpen die nauw verband houden met CRM, zoals het stellen van doelen, prestatie management, prestatiebeloning en training van personeel.

- **Encryptie** Het coderen van berichten om ongeautoriseerde toegang tot of begrip van de gegevens te voorkomen.
- **Enterprise application integration (EAI)-software** Software die verschillende toepassingen aan elkaar verbindt om de integratie van de onderneming te ondersteunen.
- **Enterprise-informatieportal** Toepassing die ondernemingen in staat stelt gebruikers via één gateway toegang te verschaffen tot interne en externe informatiebronnen.
- **Enterprisesoftware** Een set gerelateerde modules voor toepassingen in verkoop en distributie, financiën en boekhouden, investeringsbeheer, materieelbeheer, productieplanning, locatiebeheer en personeelszaken, waardoor gegevens door verschillende functies en bedrijfsprocessen kunnen worden gebruikt en coördinatie en controle nauwkeuriger kunnen worden beheerd.
- **Enterprisesystemen** Informatiesystemen voor het volledige bedrijf die belangrijke bedrijfsprocessen zodanig integreren dat informatie vrijelijk tussen verschillende delen van de onderneming kan stromen.
- **Enterprisetoepping** Een systeem dat activiteiten, besluiten en kennis kan coördineren over veel verschillende functies, niveaus en business units van een onderneming. Bestaat uit enterprisesystemen, supply chain management-systemen en kennismanagementsystemen.
- **Entiteit** Een persoon, plaats, ding of gebeurtenis waarover informatie wordt verzameld.
- **Entiteit-relatiediagram** Een methode om databases te documenteren door de relaties tussen de verschillende entiteiten in de database te illustreren.
- **Ergonomie** De interactie tussen mensen en machines in de werkomgeving; omvat de definitie van taken, gezondheid en de eindgebruikersinterface met informatiesystemen.
- **EV-DO** Technologie van Verizon die altijd en overal breedband draadloze toegang tot internet biedt bij een gemiddelde snelheid van 300 tot 500 Kbps. Staat voor Evolution Data Optimized.
- **Expertstelsysteem** Kennisintensief computerprogramma dat menselijke expertise op specifieke kennisgebieden verzamelt.
- **Externe integratietools** Projectmanagementtechniek die het werk van het implementatieteam verbindt aan dat van de gebruikers op alle niveaus binnen de organisatie.
- **Extranet** Intranet dat beschikbaar is voor geautoriseerde gebruikers buiten de organisatie.

F

- **Fax** Een machine die documenten met tekst en afbeeldingen digitaliseert en verstuurt via telefoonlijnen.
- **Feedback** Output die wordt teruggegeven aan de leden van de organisatie die de input daarna kunnen evalueren of corrigeren.
- **File transfer protocol (FTP)** Tool voor het zoeken en ophalen van bestanden van een andere computer.

- **Financiële en boekhoudinformatiesystemen** Systemen die de financiële middelen en geldstroom van een onderneming bijhouden.
- **Firewall** Hardware en software die tussen het interne netwerk van de organisatie en het externe netwerk, inclusief internet, wordt geplaatst om te voorkomen dat buitenstaanders toegang kunnen krijgen tot het particuliere netwerk.
- **Formeel systeem** Systeem dat gebaseerd is op geaccepteerde en vaststaande definities van gegevens en procedures en dat werkt met van tevoren gedefinieerde regels.
- **Formele controletools** Projectmanagementtechniek die helpt bij het controleren van de voortgang van taken en het bereiken van doelen.
- **Formele planningtools** Projectmanagementtechniek die taken structureert en ordent en tijd, geld en materialen budgetteert om taken uit te voeren.
- **Forward chaining** Strategie voor het doorzoeken van een regelbasis in een expertsysteem waarbij wordt begonnen met de informatie die door de gebruiker wordt ingevoerd en de regelbasis wordt doorzocht tot een resultaat wordt gevonden.
- **Fouttolerant computersysteem** Systeem dat extra hardware, software en elektriciteitstoevoer bevat, zodat van een systeem een back-up kan worden gemaakt en het blijft draaien wanneer het hoofdsysteem uitvalt.
- **Frame relay** Een gedeelde netwerktechnologie die gegevens verzamelt in frames maar die geen foutcorrectie uitvoert. Goedkoper en sneller dan packet switching.
- **Franchise** Onderneming waarin het product wordt gemaakt, ontworpen, gefinancierd en in het begin ook geproduceerd in het thuisland, maar die om productspecifieke redenen afhankelijk is van buitenlands personeel voor verdere productie, marketing en personeelszaken.
- **Front-endprocessor** Een speciaal gebouwde computer die zorgt voor het communicatiebeheer voor de hostcomputer van een netwerk.
- **Fuzzy logic** Regelgebaseerde KI die onnauwkeurigheid tolereert en met onnauwkeurig gedefinieerde regels, zogenoemde lidfuncties, problemen probeert op te lossen.

G

- **Gateway** Een communicatieprocessor die verschillende netwerken kan verbinden door één set protocollen te vertalen naar een andere set.
- **Gebruikersinterface** Dat deel van het informatiesysteem waarmee de eindgebruiker communiceert; type hardware en de reeks opdrachten en reacties die de gebruiker moet invoeren om met het systeem te kunnen werken.
- **Geconcentreerde differentiatie** Concurrentiestrategie voor het ontwikkelen van nieuwe niches in de markt voor gespecialiseerde producten of diensten, die de onderneming beter kan bedienen dan concurrenten.
- **Gedistribueerde database** Een database die op meer dan één fysieke locatie is opgeslagen. Onderdelen of kopieën van de database worden fysiek opgeslagen op de ene locatie en andere onderdelen of kopieën worden elders opgeslagen en bijgehouden.
- **Gedistribueerde verwerking** De distributie van verwerkingstaken over verschillende computers die door een communicatienetwerk aan elkaar zijn gekoppeld.

- **Gedragsmodellen** Beschrijvingen van management op basis van de observaties van gedragswetenschappers van wat managers eigenlijk doen.
- **Gefaseerde benadering** Introduceert het nieuwe systeem in fasen, per functie of per afdeling.
- **Gegevens** Stromen onbewerkte feiten die gebeurtenissen vertegenwoordigen die plaatsvinden binnen organisaties of in de fysieke omgeving, voordat ze worden georganiseerd en geordend in een vorm die mensen kunnen begrijpen en gebruiken
- **Gegevensadministratie** Een speciale organisatorische functie voor het beheer van de gegevensbronnen die zich bezighoudt met informatiebeleid, planning van gegevens, onderhoud van data dictionaries en kwaliteitsstandaarden voor gegevens.
- **Gegevenselement** Een veld.
- **Gegevensgestuurd DSS** Systeem dat beslissingen ondersteunt door gebruikers in staat te stellen informatie uit grote databases te analyseren.
- **Gegevenskwaliteitsaudit** Een gestructureerd onderzoek van de juistheid en volledigheid van de gegevens in een informatiesysteem.
- **Gegevensstroomdiagram (DFD)** Belangrijkste middel voor gestructureerde analyse die op een grafische manier de verschillende processen in een systeem en de gegevensstromen tussen de processen weergeeft.
- **Gegevensverwerkers** Mensen, bijvoorbeeld secretaresses of boekhouders, die de administratieve taken binnen de organisatie uitvoeren.
- **Gegevensverwerkers** Mensen, zoals secretaresses en boekhouders, die de informatie en papierwinkel van een organisatie verwerken en verspreiden.
- **General Packet Radio Service (GPRS)** Een 2,5G-dienst die gegevens transporteert over GSM-netwerken en de draadloze internettoegang verbetert.
- **Genetische algoritmen** Probleemoplossingsmethoden die de evolutie van oplossingen voor specifieke problemen bevorderen door middel van dezelfde modellen die levende organismen gebruiken om zich aan te passen aan hun omgeving.
- **Geographic information systems (GIS)** Systeem met software die gegevens kan analyseren en weergeven als digitale plattegronden om planning en besluitvorming te ondersteunen.
- **Geschakelde lijnen** Telefoonlijnen waartoe iemand toegang heeft om gegevens naar een andere computer te versturen, waarbij het gesprek via verschillende paden naar de bestemming wordt doorgeschakeld.
- **Gestructureerd ontwerp** Discipline tijdens het ontwerpen van software met een set ontwerpregels en -technieken voor het top-down ontwerpen van hiërarchische systemen.
- **Gestructureerd programmeren** Discipline voor het organiseren en coderen van programma's die de paden zodanig vereenvoudigt dat de programma's eenvoudig zijn te begrijpen en aan te passen; gebruikt structuren en modules die slechts één ingang- en uitgangspunt hebben.
- **Gestructureerd** Refereert aan het feit dat de technieken stap voor stap worden uitgevoerd, waarbij elke stap voortbouwt op de vorige.
- **Gestructureerde analyse** Methode om systeeminput, -processen en -output te definiëren en om systemen op te delen in subsystemen of modules die een logisch grafisch model weergeven van de informatiestroom.

- **Gestructureerde beslissingen** Beslissingen die herhalend en routinematig zijn en een vaststaande afhandelingsprocedure volgen.
- **Gestructureerde beslissingen** Repeterend en routinematige beslissingen waarbij besluitvormers een vaste procedure kunnen volgen om ze efficiënt af te handelen.
- **Gestructureerde kennis** Kennis die reeds ergens in de onderneming aanwezig is in de vorm van gestructureerde tekstdocumenten en rapporten of presentaties en het belangrijkste probleem
- **Gestructureerde-kennissystemen** Systemen die gestructureerde kennis zoals gestructureerde tekstdocumenten en rapporten of presentaties ordenen in een repository en deze voor het gehele bedrijf toegankelijk maken.
- **Glasvezelkabel** Een snel, licht en duurzaam overdrachtsmedium dat bestaat uit dunne doorzichtige glazen vezels die in kabels zijn gedraaid. Gegevens worden overgedragen in de vorm van lichtsignalen.
- **Global Positioning System (GPS)** Een wereldwijd satellietnavigatiesysteem.
- **Global System for Mobile Communication (GSM)** Belangrijke draadloze transmissiestandaard buiten de VS met sterke internationale roamingmogelijkheden die voornamelijk binnen de 900 MHz en 1,8 GHz werkt. De bandbreedte wordt verdeeld onder de gebruikers op basis van time division multiple access (TDMA) waarbij aan elke gebruiker een deel van de tijd op de frequentie wordt toegewezen.
- **Grafische gebruikersinterface (GUI)** Het deel van een besturingssysteem waarmee gebruikers communiceren dat gebruikmaakt van grafische pictogrammen en waar de muis wordt gebruikt om opdrachten te geven en te selecteren.
- **Gramm-Leach-Bliley Act De** Financial Services Modernization Act uit 1999, beter bekend als de Gramm-Leach-Bliley Act naar zijn sponsors uit het Congress, vereist van financiële instellingen dat ze de beveiliging en vertrouwelijkheid van klantgegevens garanderen.
- **Grid computing** Houdt in dat geografisch van elkaar gescheiden computers met elkaar verbonden worden tot een enkel netwerk, met het doel een virtuele supercomputer te creëren door de rekenkracht van alle computers op het grid te combineren.
- **Groepsbeslissingondersteunend systeem (GDSS)** Een interactief computersysteem dat de oplossing van ongestructureerde problemen door een aantal beslissers die als groep samenwerken, mogelijk maakt.
- **Groupware** Software die functies en diensten biedt die samenwerking en groepsactiviteiten ondersteunen.
- **Gsm** Een apparaat dat spraak of gegevens verstuurt, gebruikmakend van radiogolven die communiceren via radioantennes die binnen naast elkaar gelegen geografische gebieden, zogenoemde cellen, liggen.

H

- **Hacker** Iemand die zonder toestemming toegang weet te krijgen tot een computernetwerk, of dit nu is om hieruit winst te behalen, een criminele daad te stellen of voor het eigen plezier.
- **Hertz** Maat voor de frequentie van elektrische pulsen per seconde, waarbij 1 Hertz gelijk is aan 1 cyclus per seconde.

- **Hiërarchisch DBMS** Ouder logisch databasemodel dat de gegevens in een boomstructuur organiseert. Een record is opgedeeld in segmenten die aan elkaar zijn verbonden via één-op-veelrelaties of ouder-kindrelaties.
- **HIPAA** De Health Insurance Portability and Accountability Act (HIPAA) uit 1996 schetst de medische regels en procedures in verband met beveiliging en privacy bij het vereenvoudigen van de facturenadministratie in de gezondheidszorg en het automatiseren van medische gegevens tussen zorgverleners, verzekerden en van plannen.
- **Hit** Een entry in een serverlogbestand die wordt gegenereerd door elk verzoek om een bestand aan de server.
- **Hoger management** Mensen die bovenaan staan in de hiërarchie binnen een organisatie en verantwoordelijk zijn voor langetermijnbeslissingen.
- **Homepage** Een pagina met tekst en afbeeldingen die de gebruiker verwelkomt en iets vertelt over de organisatie die deze pagina heeft opgezet.
- **Hostingdienst** Onderneming met grote webservercomputers die websites van abonnees beheert.
- **Hotspot** Een specifieke geografische locatie waarbinnen een access point publieke een Wi-Fi netwerkdienst biedt.
- **Hubs** Zijn zeer eenvoudige apparaatjes die netwerkcomponenten met elkaar verbinden en een pakket gegevens naar alle andere aangesloten apparaten versturen.
- **Hybride KI-systemen** Integratie van verschillende KI-technologieën in één toepassing, zodat de beste kenmerken van deze technologieën kunnen worden gecombineerd.
- **Hypermediadatabase** Een benadering van gegevensbeheer die gegevens organiseert als een netwerk van knooppunten die in een door de gebruiker gespecificeerd patroon aan elkaar zijn gekoppeld; de knooppunten kunnen tekst, afbeeldingen, geluid, video of uitvoerbare programma's bevatten.
- **HyperText Markup Language (HTML)** Beschrijvingstaal voor het opzetten van webpagina's en andere hypermediadocumenten.
- **Hypertext transport protocol (http)** De communicatiestandaard die wordt gebruikt om webpagina's weer te geven; definieert hoe berichten worden opgemaakt en doorgegeven.

I

- **Identity theft** Een misdrijf waarbij een bedrieger belangrijke stukken persoonlijke informatie in handen krijgt, zoals sofinummers, nummers van rijbewijzen of kredietkaarten, waarmee hij zich als iemand anders kan voordoen.
- **Immateriële baten** Voordelen die niet makkelijk kunnen worden gekwantificeerd; bijvoorbeeld een efficiëntere dienstverlening en betere besluitvorming.
- **I-mode** Standaard, ontwikkeld door het mobiele telefoonnetwerk NTT DoCoMo in Japan, voor het weergeven van webcontent en webdiensten op mobiele telefoons.
- **Impactanalyse** Onderzoek naar de effecten die een systeem heeft op de organisatiestructuur, gedragingen, besluitvorming en bedrijfsvoering.
- **Implementatie** Alle organisatorische activiteiten die bijdragen aan de introductie, het beheer en het routinematig gebruik van innovatie.

- **Implementatie** De vierde fase in Simons besluitvormingsproces, waarbij het individu de beslissing doorvoert en rapporteert over de voortgang van de oplossing.
- **Impliciete kennis** Expertise en ervaring van leden van een organisatie die niet formeel is gedocumenteerd.
- **Inference engine** Strategie die wordt gebruikt voor het doorzoeken van de regelbasis in een expertsysteem: forward of backward chaining.
- **Informatie** Gegevens die in een vorm zijn gegoten die voor mensen begrijpelijk en bruikbaar is.
- **Informatieapparaat** Een computerapparaat dat bedoeld is om slechts enkele gespecialiseerde taken zeer goed en snel uit te voeren.
- **Informatieasymmetrie** Situatie waarbij de relatieve onderhandelingspositie van twee partijen in een transactie wordt bepaald door één partij die meer informatie heeft die essentieel is voor de transactie dan de andere partij.
- **Informatiebeleid** Formele regels voor het bijhouden, distribueren en gebruiken van informatie binnen een organisatie.
- **Informatiecentrum** Speciale afdeling binnen een organisatie die training en ondersteuning biedt voor automatisering door eindgebruikers.
- **Informatie-eisen** Een gedetailleerde beschrijving van de informatiebehoefte waaraan een nieuw systeem moet voldoen; achterhaalt wie welke informatie wanneer, waar en hoe nodig heeft.
- **Informatiesamenwerkingsverband** Samenwerking tussen twee of meer organisaties om informatie te delen en zo een strategische voorsprong te behalen.
- **Informatiesnelweg** Snelle, digitale telecommunicatienetwerken, nationaal of internationaal, die toegankelijk zijn voor het algemene publiek in plaats van alleen voor specifieke, meestal grotere, organisaties.
- **Informatiesysteem** Aan elkaar gerelateerde componenten die samenwerken om informatie te verzamelen, verwerken, opslaan en verspreiden ter ondersteuning van besluitvorming, coördinatie, controle, analyse en visualisatie binnen een organisatie.
- **Informatiesysteemplan** Een plan dat dient als een routebeschrijving die de richting van de systeemontwikkeling, de basisprincipes, de huidige situatie, de managementstrategie, het implementatieplan en het budget aangeeft.
- **Informatiesysteemplan** Een routebeschrijving die de richting van de systeemontwikkeling aangeeft: de basisprincipes, de huidige situatie, de managementstrategie, het implementatieplan en het budget.
- **Informatietechnologie (IT)-infrastructuur** De technologie voor de hardware, software, gegevens en opslag, en de netwerken bieden een combinatie van gedeelde IT-bronnen binnen de organisatie.
- **Informatieve rollen** Mintzbergs classificatie van managementrollen waarbij managers fungeren als de zenuwcentra van hun organisatie, die de meest kritische informatie ontvangen en verspreiden.
- **Informatieverwerking** Taken die voornamelijk bestaan uit het ontwikkelen of verwerken van informatie.
- **Input** Het verzamelen van onbewerkte gegevens binnen de organisatie of de externe omgeving voor verwerking in een informatiesysteem.
- **Installatie** Fase in de levenscyclus van een systeem waarin wordt getest, getraind en geconverteerd; de laatste stappen voor de implementatie van een systeem.

- **Instant messaging** Chatdienst waarmee deelnemers privé-chatkanalen kunnen opzetten, zodat een persoon gewaarschuwd wordt wanneer iemand op zijn of haar privé-lijst online is waarna met deze persoon gechat kan worden.
- **Integrated Services Digital Network (ISDN)** Internationale standaard voor de overdracht van spraak, video, beeld en gegevens die een groot aantal diensten over openbare telefoonlijnen ondersteunt.
- **Intelligent agent** Softwareprogramma dat een geprogrammeerde of geleerde kennisbasis gebruikt om specifieke, herhalende en voorspelbare taken uit te voeren voor een gebruiker, bedrijfsproces of softwaretoepassing.
- **Internationale cultuur** De ontwikkeling van gezamenlijke verwachtingen, kunstvoorwerpen en sociale normen in verschillende culturen en volkeren.
- **Internationale gegevensstroom** De verspreiding van informatie, in welke vorm ook, over internationale grenzen.
- **Internationale informatiesysteemarchitectuur** De basale informatiesystemen die organisaties nodig hebben om internationaal zaken te doen en activiteiten uit te voeren.
- **Interne integratietools** Techniek bij projectmanagement die verzekert dat het implementatieteam als een eenheid opereert.
- **Interne rentabiliteit (IR)** Het rendementspercentage of winstpercentage dat een investering naar verwachting zal opleveren.
- **Internet** Internationaal netwerk van netwerken; een verzameling van honderdduizenden particuliere en publieke netwerken.
- **Internet Protocol (IP)-adres** Vierdelig numeriek adres dat een unieke computerlocatie op internet aangeeft.
- **Internet Service Provider (ISP)** Een commerciële organisatie met een permanente verbinding met internet, die tijdelijke verbindingen verkoopt aan abonnees.
- **Internet2** Onderzoeksnetwerk met nieuwe protocollen en overdrachtssnelheden dat internettoepassingen kan ondersteunen waarvoor een hoge bandbreedte nodig is.
- **Internetmarktplaats** Een digitale marktplaats gebaseerd op internettechnologie die diverse kopers in contact brengt met diverse aanbieders.
- **Internettelefonie** Technologieën die gebruikmaken van packet-switched verbindingen via het Internet Protocol voor spraakdiensten.
- **Internetworken** Het koppelen van aparte netwerken, die elk een eigen identiteit behouden, tot een onderling verbonden netwerk.
- **Interorganisatorische systemen** Informatiesystemen die de informatiestroom over de grenzen van de organisatie heen automatiseren en een onderneming koppelen aan de klanten, distributeurs of leveranciers.
- **Interpersoonlijke rollen** Mintzbergs classificatie van managementrollen waarbij managers fungeren als boegbeelden en leiders van de organisatie.
- **Intranet** Een intern netwerk gebaseerd op internet- en www-technologie en -standaarden.
- **Intuïtieve beslissers** Cognitieve stijl die mensen beschrijft die een probleem met verschillende methoden ongestructureerd benaderen, en die gebruikmaken van een trial-and-error-methode om een oplossing te vinden.
- **Investment-werkstation** Krachtige desktopcomputer voor financieel specialisten, die is geoptimaliseerd voor het bekijken en manipuleren van grote hoeveelheden financiële gegevens.

- **IS-afdeling** De formele organisatie-eenheid die verantwoordelijk is voor de informatiesystemen in de organisatie.
- **IS-managers** Leiders van de verschillende specialisten op de IS-afdeling.
- **ISO 17799** Een internationale standaard voor beveiliging.
- **Iteratief** Proces waarbij de stappen voor het bouwen van een systeem steeds worden herhaald.

J

- **Java** Programmeertaal die alleen de softwarefunctionaliteit biedt die voor een bepaalde taak nodig is als een kleine applet die vanaf een netwerk wordt gedownload; kan op elke willekeurige computer en op elk besturingssysteem draaien.
- **Joint application design (JAD)** Proces om de generatie van informatie-eisen te versnellen door eindgebruikers en IS-specialisten samen te brengen in een interactieve ontwerpessie.
- **Just-in-timestrategie** Planningsysteem waarbij de voorraad wordt geminimaliseerd doordat componenten binnenkomen precies op het moment dat ze nodig zijn en eindproducten worden verzonden op het moment dat ze de assemblagelijnen verlaten.

K

- **Kabelmodem** Modem dat is ontwikkeld om te werken via de lijnen van de kabeltelevisie om snellere toegang tot internet of intranetten te bieden.
- **Kanaalconflikt** Concurrentie tussen twee of meer verschillende distributiekanaalen die worden gebruikt om de producten of diensten van dezelfde onderneming te verkopen.
- **Kanalen** De verbindingen waarlangs gegevens of spraak worden verstuurd tussen de versturende en ontvangende apparatuur in een netwerk.
- **Kantoorssystemen** Computersystemen, zoals tekstverwerking, e-mailsystemen en planningprogramma's, die zijn ontwikkeld om de productiviteit van gegevensverwerkers op kantoor te vergroten.
- **Kantoorssystemen** Computersystemen, zoals tekstverwerking, voicemail en imaging, die zijn ontwikkeld om de productiviteit van informatieverwerkers op kantoor te vergroten.
- **Kennis** Concepten, ervaring en inzichten die een raamwerk bieden voor het creëren, evalueren en gebruiken van informatie.
- **Kennis- en informatie-intensieve producten** Producten die veel kennis vereisen om te kunnen worden geproduceerd.
- **Kennis van informatiesystemen** Breed begrip van informatiesystemen, inclusief gedragsmatige kennis van de organisaties en individuen die de informatiesystemen gebruiken, naast de technische kennis van computers.
- **Kennisbasis** Kennismodel dat wordt gebruikt door expertsystemen.
- **Kennismanagement** Processen die binnen een organisatie zijn ontwikkeld om kennis te ontwikkelen, te verzamelen, op te slaan, bij te houden en te verspreiden.

- **Kennismanagementsystemen** Systemen die alle relevante kennis en ervaring binnen de onderneming verzamelen en deze beschikbaar maken waar en wanneer ze nodig is om bedrijfsprocessen en managementbeslissingen te ondersteunen.
- **Kennisnetwerksysteem** Online database voor het lokaliseren van bedrijfsexperts in goedgedefinieerde kennisdomeinen.
- **Kennisontdekking** Ontdekking van onderliggende patronen, categorieën en gedrag in grote verzamelingen gegevens.
- **Kennisraamwerk** Methode om kennis in expertsystemen te organiseren in blokken; relaties zijn gebaseerd op gedeelde kenmerken die door de gebruiker worden gespecificeerd.
- **Kennisrepository** Een verzameling van interne en externe kennis op één locatie ten behoeve van efficiënter management en gebruik door de organisatie.
- **Kennisystemen** Informatiesystemen die kennis- en gegevensverwerkers in een organisatie ondersteunen.
- **Kennistechnicus** Specialist die informatie en expertise van andere professionals verzamelt en vertaalt naar een set regels of raamwerken voor een expertstelsel.
- **Kennisverwerkers** Mensen, zoals technici, wetenschappers en architecten, die producten of diensten ontwerpen of kennis voor de organisatie ontwikkelen.
- **Kennisverwerkingsystemen (KWS)** Informatiesystemen die kennisverwerkers ondersteunen bij de creatie en integratie van nieuwe kennis in de organisatie.
- **Kerncompetentie** Activiteit waarin een onderneming uitmunt.
- **Kernsystemen** Systemen die functies ondersteunen die cruciaal zijn voor de organisatie.
- **Keuze** De derde fase in Simons besluitvormingsproces, waarbij het individu een keuze maakt uit de verschillende alternatieve oplossingen.
- **KI-shell** De programmeeromgeving van een expertstelsel.
- **Klantbeslissingondersteunende systemen (CDSS)** Stelsel dat het besluitvormingsproces van een bestaande of potentiële klant ondersteunt.
- **Klantcontactpunt** Een mogelijkheid voor een onderneming om in contact te treden met een klant, zoals de telefoon, e-mail, klantenservicebalie, conventionele post, website of winkel.
- klantorders of aankopen.
- **Klassiek managementmodel** Traditionele beschrijving van management die geconcentreerd is op de formele functies van plannen, organiseren, coördineren, beslissen en controleren.
- **Kosten-batenverhouding** Methode voor het berekenen van het rendement van een kapitaalinvestering waarbij de totale inkomsten (baten) worden gedeeld door de totale kosten.
- **Kritieke succesfactoren (CSF's)** Een klein aantal eenvoudig te benoemen operationele doelstellingen, opgesteld door de industrie, de onderneming, de manager en de bredere omgeving, die het succes van een organisatie kunnen verzekeren. Worden gebruikt om te bepalen wat de informatie-eisen van een organisatie zijn.
- **Kunstmatige intelligentie (KI)** De ontwikkeling van computersystemen (hardware en software) die zich gedragen als mensen en die talen kunnen leren, fysieke taken kunnen uitvoeren, een zintuiglijk stelsel kunnen gebruiken en menselijke expertise en besluitvorming kunnen nabootsen.

L

- **Learning-managementsysteem (LMS)** Een applicatie die programma's biedt voor het beheer, het aanbieden en leveren, het volgen en de beoordeling van verschillende vormen van scholing en training voor het personeel.
- **Legacy systeem** Een systeem dat al lange tijd bestaat en nog steeds wordt gebruikt om de hoge kosten voor het vervangen of herontwerpen van dit systeem te voorkomen.
- **Legitimiteit** De mate waarin je autoriteit wordt geaccepteerd op basis van competentie, visie of andere kwaliteiten.
- **Levenscyclus van systemen** Traditionele methode voor het ontwikkelen van een informatiesysteem dat het systeemontwikkelingsproces opdeelt in formele fasen die sequentieel moeten worden doorlopen en waarbij er een formele taakverdeling is tussen eindgebruikers en IS-specialisten.
- **Linux** Betrouwbaar en compact besturingssysteem dat is voortgekomen uit UNIX en dat op veel verschillende hardwareplatformen kan draaien; het is gratis of tegen een lage vergoeding verkrijgbaar. Wordt gebruikt als alternatief voor UNIX en Windows NT.
- **LISTSERV** Online groepen die e-mailberichten van mailinglijstservers gebruiken voor het voeren van discussies en het verzenden van berichten.
- **Load balancing** Distribueert grote hoeveelheden toegangsverzoeken over verschillende servers, zodat de servers niet overbelast raken.
- **Local area network (LAN)** Een telecommunicatienetwerk waarvoor aparte kanalen nodig zijn en dat een klein gebied bedient, gewoonlijk één of een paar gebouwen bij elkaar in de buurt.
- **Logistiek** De planning en besturing van alle factoren die invloed hebben op het op tijd en tegen de laagste kosten transporteren van het juiste product of dienst naar de gewenste plaats.

M

- **Mainframe** Grootste categorie computers, gebruikt voor grote bewerkingstaken.
- **Malware** Kwaadaardige softwareprogramma's.
- **Managed Security Service Providers (MSSP's)** Ondernemingen die netwerkactiviteit controleren en kwetsbaarheidstests en inbraakdetectie uitvoeren.
- **Managementcontrole** Controleren hoe efficiënt middelen worden gebruikt en hoe goed operationele afdelingen presteren.
- **Managementondersteunend systeem (ESS)** Informatiesysteem op het strategische niveau van een organisatie dat is ontwikkeld om ongestructureerde beslissingen te ondersteunen door middel van geavanceerde grafische en communicatiemiddelen.
- **Managementrollen** Verwachtingen van de activiteiten die managers in een organisatie zouden moeten uitvoeren.
- **Managementsystemen** Informatiesystemen die de controle, besluitvorming en administratie van het middenmanagement ondersteunen.

- **Man-maand** De traditionele meeteenheid die door systeemontwerpers wordt gebruikt om te berekenen hoe lang een project gaat duren. Heeft betrekking op de hoeveelheid werk die één persoon in een maand kan verrichten.
- **Massaproductie op maat** Gebruik van software en computernetwerken om de productie nauwkeurig te controleren, zodat de producten eenvoudig kunnen worden aangepast zonder dat er extra kosten zijn voor kleine oplagen.
- **Materiële baten** Voordelen die kunnen worden gekwantificeerd en in geld kunnen worden uitgedrukt; bijvoorbeeld lagere bedrijfskosten en hogere omzet.
- **Meerlaags (N-laags) client/server-architecturen** Client/server-netwerk waarin, afhankelijk van de soort dienst die gevraagd wordt, het werk van het gehele netwerk gelijk wordt verdeeld
- **Megahertz** Een meeteenheid voor de cyclussnelheid of het ritme van de gebeurtenissen in de computer; één megahertz is gelijk aan één miljoen cycli per seconde.
- **Metropolitan Area Network (MAN)** Een netwerk dat een grootstedelijk gebied omspant, zoals een stad met al zijn belangrijke voorsteden. De geografische reikwijdte zit tussen een WAN en een LAN.
- **Microbetaling** Betaling van een zeer klein geldbedrag, vaak 1 euro of minder.
- **Microbrowser** Webbrowser met een kleine bestandsgrootte die kan werken met de geheugenbeperkingen van handheld draadloze apparatuur en de lage bandbreedte van draadloze netwerken.
- **Micro-economisch model van de onderneming** Model van de onderneming dat informatietechnologie ziet als een productiefactor die kan dienen als vervanging voor kapitaal en arbeidskracht.
- **Microgolven** De overdracht van grote hoeveelheden gegevens over grote afstanden waarbij radiosignalen door de atmosfeer van het ene overdrachtsstation naar het andere worden doorgegeven.
- **Microprocessor** Grootschalig geïntegreerde circuittechnologie die het geheugen, de logica en de controle van de computer op één chip integreert.
- **Middelentoe wijzing** Manier waarop geld, tijd en personeel worden toegewezen aan de verschillende fasen van een systeemontwikkelingsproject.
- **Middelgrote computer** Computer die de computerbehoefte van kleine organisaties kan ondersteunen of die netwerken van andere computers kan beheren.
- **Middenmanagement** Mensen in het midden van de organisatorische hiërarchie, die verantwoordelijk zijn voor het uitvoeren van de programma's en plannen van het hoger management.
- **Middleware** Software die twee verschillende toepassingen verbindt, waardoor ze met elkaar kunnen communiceren en gegevens kunnen uitwisselen.
- **Minicomputer** Middelgrote computer die in systemen voor universiteiten, fabrieken of onderzoekslaboratoria wordt gebruikt.
- **Mirroring** Dupliceert alle processen en transacties van de hoofdserver naar een backupserver om een onderbreking in de dienstverlening te voorkomen als de hoofdserver uitvalt.
- **MIS-audit** Benoemt alle controlemiddelen voor individuele informatiesystemen en bepaalt de effectiviteit ervan.

- **Mobiel zakendoen (m-commerce)** Het gebruik van draadloze apparatuur, zoals mobiele telefoons of digitale handcomputers, om e-commerce transacties via internet af te sluiten.
- **Mobiele datanetwerken** Draadloze netwerken waarmee goedkoop en efficiënt tweewegoverdracht van gegevens mogelijk is.
- **Mobiele portefeuilles (m-wallets)** Software die persoonlijke informatie en creditcardgegevens van m-commerce winkelaars opslaan om het m-commerce winkelproces mogelijk te maken.
- **Mobile computing** Draadloze computing die het mogelijk maakt om met voor internet geschikte mobiele telefoons, PDA's en andere draadloze netwerkapparatuur vanaf elke locatie digitale informatie van internet te halen.
- **Model** Abstracte representatie die de onderdelen of relaties van een fenomeen weergeeft.
- **Modelgestuurd DSS** Standalone systeem dat een model gebruikt om analyses uit te voeren.
- **Modelverschuiving** Radicale herziening van de aard van de onderneming en de aard van de organisatie.
- **Modem** Een apparaat dat digitale signalen omzet in analoge signalen en omgekeerd.
- **Module** Logische eenheid van een programma dat een of meer functies uitvoert.
- **MP3 (MPEG3)** Compressiestandaard die audiobestanden kan comprimeren voor overdracht via internet waarbij de kwaliteit vrijwel gelijk blijft.
- **Multicasting** Verzenden van gegevens naar een beperkt aantal ontvangers.
- **Multimedia** De integratie van twee of meer media, zoals tekst, afbeeldingen, geluid, spraak, video, foto's en animatie, in een computertoepassing.
- **Multinational** Internationale strategie waarbij financieel management en beheer vanuit een centrale thuisbasis worden geconcentreerd, terwijl de productie, verkoop en marketing door afdelingen in het buitenland worden georganiseerd.
- **Multiplexer** Een apparaat dat een communicatiekanaal in staat stelt gegevens van verschillende bronnen tegelijk te versturen.

N

- **Nanotechnologie** Technologie die gebruikmaakt van individuele atomen en moleculen om computerchips en andere onderdelen te maken die duizenden malen kleiner zijn dan wat huidige technologieën toestaan.
- **Nationale exporteur** Strategie die wordt gekenmerkt door strakke centralisatie van ondernemingsactiviteiten in het thuisland.
- **Natuurlijke taal** Programmeertaal die erg lijkt op menselijke taal.
- **Netto contante waarde** De hoeveelheid geld die een investering waard is, waarbij rekening wordt gehouden met de kosten, inkomsten en de tijdwaarde van geld.
- **Netwerk** Het koppelen van twee of meer computers om data of bronnen, zoals een printer, te delen.
- **Netwerkbesturingssysteem (NOS)** Speciale software die de communicatie op het netwerk verstuurt en beheert en de netwerkbronnen coördineert.
- **Netwerk-DBMS** Een ouder logisch databasemodel dat nuttig is voor het weergeven van veel-op-veelrelaties.

- **Netwerkeconomie** Model van strategische systemen op bedrijfstakniveau dat gebaseerd is op het concept van een netwerk waar het toevoegen van een nieuwe deelnemer geen marginale kosten meebrengt, maar wel in grotere marginale winsten kan resulteren.
- **Netwerken van de organisatie** Combinatie van de hardware, de software, het netwerk en de gegevensbronnen waardoor er meer computerkracht bij de desktopcomputer komt te liggen en er een ondernemingsbreed netwerk wordt gebouwd door veel kleine netwerken aan elkaar te koppelen.
- **Network interface card (NIC)** Ingebouwde kaart in een computer die toegang tot internet mogelijk maakt.
- **Neuraal netwerk** Hardware of software die de verwerkingspatronen in het biologische brein probeert te imiteren.
- **Nomadic computing** Manier van draadloos netwerken, waarbij gebruikers van draadloze hotspot naar draadloze hotspot gaan om een netwerk- of internetverbinding te maken.
- **Normalisatie** Het proces van het maken van kleine, stabiele gegevensstructuren uit complexe groepen gegevens bij het ontwerpen van een relationele database.

O

- **Object** Softwareblok dat gegevens en de specifieke processen die op die gegevens werken combineert.
- **Objectgeoriënteerd DBMS** Een benadering van gegevensbeheer die zowel gegevens als procedures opslaat als objecten die automatisch kunnen worden opgehaald en gedeeld; de objecten kunnen multimedia bevatten.
- **Objectgeoriënteerd programmeren** Een benadering voor softwareontwikkeling die gegevens en procedures combineert tot één enkel object.
- **Objectgeoriënteerde ontwikkeling** Benadering van systeemontwikkeling die het object gebruikt als elementaire eenheid van systeemanalyse en -ontwerp. Het systeem wordt gemodelleerd als een verzameling van objecten en de relaties tussen deze objecten.
- **Objectgeoriënteerde softwareontwikkeling** Een benadering voor softwareontwikkeling waarbij de aandacht wordt verschoven van het apart modelleren van bedrijfsprocessen en gegevens naar het combineren van gegevens en procedures tot objecten.
- **Object-relatieve DBMS** Databasemanagementsysteem dat de capaciteiten van een relationele DBMS voor het opslaan van traditionele informatie combineert met de capaciteiten van een objectgeoriënteerd DBMS voor het opslaan van afbeeldingen en multimedia.
- **Office 2000, Office XP en Office 2003** Geïntegreerde softwaresuites met mogelijkheden voor het ondersteunen van samenwerking op het web of het invoegen van informatie van internet in documenten.
- **Offshore software-outsourcing** Uitbesteding van een deel van het ontwikkelwerk aan nieuwe systemen of van het onderhoud aan bestaande systemen uit aan externe leveranciers in een ander land.
- **Omvang** Maateenheid voor diepte en detail van informatie die een onderneming de klant kan bieden en de informatie die de onderneming over de klant verzamelt.

- **On-demand computing (utility computing)** Ondernemingen wijken voor pieken in de vraag naar rekenkracht uit naar grote rekencentra. Door net genoeg te investeren om de gemiddelde belasting af te kunnen handelen en door de bij pieken extra nodige capaciteit tijdelijk elders in te huren, kunnen ondernemingen hun investeringen in IT-infrastructuur beperkt houden.
- **Onderhoud** Veranderingen in de hardware, software, documentatie of procedures van een productiesysteem om fouten te corrigeren, aan nieuwe eisen te voldoen of processen efficiënter te maken.
- **Ondernemingsanalyse** Analyse van ondernemingsbrede informatie-eisen waarbij de organisatie wordt gezien als organisatorische eenheden, functies, processen en gegevenselementen; kan helpen de belangrijke entiteiten en attributen van de gegevens binnen de organisatie te bepalen.
- **Ondernemingsmodel** Een abstractie van wat en hoe de onderneming een product of dienst levert, die aangeeft hoe de onderneming winst genereert.
- **Ondersteunende activiteiten** Activiteiten die de uitvoering van primaire activiteiten mogelijk maken. Bestaan uit de organisatorische infrastructuur, personeelszaken, technologie en acquisitie.
- **Ongestructureerde beslissingen** Niet-routinematige beslissingen waarbij de beslisser een oordeel, evaluatie en inzichten moet bieden bij de probleemdefinitie. Er is geen vastgelegde procedure voor het nemen van deze beslissingen.
- **Online analytical processing (OLAP)** Mogelijkheid om grote hoeveelheden gegevens vanuit verschillende perspectieven te manipuleren en analyseren.
- **Online transactieverwerking** Methode waarbij transacties online worden ingevoerd en direct door de computer worden verwerkt.
- **Online verwerking** Een methode voor het verzamelen en verwerken van gegevens waarbij transacties direct worden ingevoerd in het computersysteem en direct worden verwerkt.
- **Ontwerp** De tweede fase in Simons besluitvormingsproces, waarbij het individu mogelijke alternatieven voor een probleem zoekt.
- **Ontwerp** Fase in de levenscyclus van een systeem waarin de ontwerpspecificaties voor de systeemoplossing worden geproduceerd.
- **Ontwikkeling door de eindgebruiker** De ontwikkeling van informatiesystemen door eindgebruikers, met geen of weinig formele hulp van technische specialisten.
- **Ontwikkelingsmethodologie** Een verzameling methoden voor elke activiteit binnen elke fase van een systeemontwikkelingsproject.
- **Open systemen** Softwaresystemen die op verschillende hardwareplatforms draaien, omdat ze bestaan uit commerciële besturingssystemen, gebruikersinterfaces, toepassingsstandaarden en netwerkprotocollen.
- **Open Systems Interconnect (OSI)** Internationaal referentiemodel voor het koppelen van verschillende typen computers en netwerken.
- **Open-sourcesoftware** Software die gratis toegang biedt tot de programmacode, waardoor gebruikers de code kunnen aanpassen om bugs te repareren of verbeteringen aan te brengen.
- **Operationeel management** Mensen die de dagelijkse activiteiten binnen de onderneming controleren.
- **Operationele controle** Bepalen hoe specifieke taken worden uitgevoerd die door beslissers op strategische en middenmanagementniveau worden gesteld.

- **Operationele systemen** Informatiesystemen die de fundamentele activiteiten en transacties binnen de organisatie volgen.
- **Opslagtechnologie** De fysieke media en de software voor het opslaan en organiseren van gegevens voor gebruik in een informatiesysteem.
- **Optisch netwerk** Netwerktechnologieën voor de overdracht van gegevens in de vorm van lichtsignalen.
- **Organisatie (gedragsdefinitie)** Een verzameling rechten, privileges, plichten en verantwoordelijkheden die elkaar langdurig in balans houden tijdens perioden van conflict en conflictoplossing.
- **Organisatie (technische definitie)** Een stabiele, formele, sociale structuur die middelen uit de omgeving verwerkt en hiervan output produceert.
- **Organisatiecultuur** De verzameling fundamentele vooronderstellingen over welke producten een organisatie moet produceren en hoe, waar en door wie ze moeten worden geproduceerd.
- **Organisatorisch en bestuurlijk kapitaal** Investerings in organisatie en management, zoals nieuwe bedrijfsprocessen, managementgedrag, organisatiecultuur en training.
- **Organisatorisch geheugen** De opgeslagen kennis die een organisatie in het verleden heeft verzameld die kan worden gebruikt voor besluitvorming of andere doeleinden.
- **Organisatorisch leerproces** Creatie van nieuwe standaardprocedures en bedrijfsprocessen die de ervaring van de organisatie weerspiegelen.
- **Organisatorische besluitvormingsmodellen** Besluitvormingsmodellen die rekening houden met de structurele en politieke kenmerken van een organisatie.
- **Output** Het distribueren van de verwerkte informatie aan mensen die deze informatie zullen gebruiken of aan de activiteiten waarvoor de informatie nodig is.
- **Outsourcing** Het uitbesteden van het beheer van computercentra of telecommunicatienetwerken of de ontwikkeling van toepassingen aan externe leveranciers.
- **Overstapkosten** De kosten voor de klant of onderneming, in verloren tijd, geld of middelen, wanneer ze overstappen van de ene leverancier of het systeem naar een concurrent.

P

- **Packet switching** Technologie die blokken tekst verdeelt in kleine bundeltjes gegevens van een vaste afmeting en deze op de meest efficiënte manier over beschikbare communicatiekanalen verstuurt.
- **Parallele strategie** Een veilige en conservatieve conversiebenadering waarbij zowel het oude als het mogelijke vervangende systeem naast elkaar worden gebruikt, totdat iedereen er zeker van is het dat nieuwe systeem goed functioneert.
- **Parallele verwerking** Type verwerking waarbij meer dan één instructie tegelijkertijd kan worden uitgevoerd door een probleem in kleinere stukjes te hakken en deze tegelijkertijd door verschillende processors te laten verwerken.
- **Particularisme** Het nemen van beslissingen en acties op basis van een beperkt aantal of persoonlijke kenmerken.

- **Partner relationship management (PRM)** Automatisering van de relaties tussen de onderneming en haar verkopende partners, waarbij klantgegevens en analytische instrumenten worden gebruikt voor de verbetering van de samenwerking en verkopen.
- **Peer-to-peer-netwerk** Netwerkarchitectuur die alle computers op het netwerk gelijk behandelt; wordt veel gebruikt in kleine netwerken.
- **Peer-to-peernetwerken** Vorm van gedistribueerde verwerking die computers aan elkaar koppelen via internet of particuliere netwerken, zodat ze verwerkingstaken kunnen delen.
- **Personal Area Networks (PAN's)** Een computernetwerk dat wordt gebruikt voor communicatie tussen digitale apparaten (waaronder telefoons en PDA's) binnen een gebied van 10 m doorsnede.
- **Personal communication services (PCS)** Een digitale radiotechnologie die zwakkere radiogolven maar met een hogere frequentie gebruikt dan analoge technologie.
- **Personal digital assistants (PDA)** Kleine handcomputers met pen, met ingebouwde draadloze telecommunicatiemogelijkheden die volledig digitaal kunnen communiceren.
- **Personeelsinformatiesystemen** Systemen die informatie over werknemers bijhouden, zoals het bijhouden van de vaardigheden van werknemers, prestaties en gevolgde cursussen, en die de planning voor bonussen en carrièreplanning ondersteunen.
- **Persoonlijke betalingssystemen** Elektronische betalingssystemen voor mensen die geld willen sturen naar winkeliers of individuen die geen creditcardbetalingen accepteren.
- **Pervasive computing** Alomtegenwoordig gebruik van computers in elk facet van het dagelijks leven, waaronder auto's, huizen, kantoren, gereedschappen en fabrieken, waarbij computers steeds meer verweven raken met onze natuurlijke handelingen en interacties met onze omgeving.
- **Phising** Een in toenemende mate populaire vorm van spoofing waarbij nepwebsites worden opgezet of zeer geloofwaardig uitziende zakelijke e-mailberichten worden verstuurd om bij de gebruikers vertrouwelijke informatie los te krijgen.
- **Pilot study** Strategie om een nieuw systeem eerst in een klein deel van de organisatie te introduceren totdat het systeem functioneel is; slechts dan wordt de conversie van het systeem ook in de rest van de organisatie uitgevoerd.
- **Politieke besluitvormingsmodellen** Besluitvormingsmodellen waarbij beslissingen worden genomen op basis van concurrentie en onderhandelingen tussen belangengroepen en leiders van de organisatie.
- **Pop-upadvertenties** Advertenties die automatisch openen als een gebruiker op een bepaalde website klikt, en die niet verdwijnt totdat de gebruiker op de advertentie klikt.
- **Portal** Website of een andere dienst die fungeert als beginpunt op het web of op een intern bedrijfssysteem.
- **Portfolioanalyse** Analyse van de portfolio met mogelijke projecten binnen een onderneming om de risico's en baten te bepalen en een informatiesysteem te kiezen.
- **Postimplementatie audit** Formeel reviewproces dat wordt uitgevoerd nadat een systeem in gebruik is genomen om te bepalen in hoeverre het voldoet aan de eisen.

- **Postimplementatie** De laatste fase in de levenscyclus van een systeem waarin het systeem wordt gebruikt en geëvalueerd en wordt aangepast om verbeteringen aan te brengen of te voldoen aan nieuwe eisen.
- **Prestatie-indicator** Een standaard maat voor prestatie.
- **Prestatietools voor websites** Software die de snelheid controleert waarmee webpagina's worden gedownload, webtransacties uitvoert, gebroken links tussen webpagina's vindt en die andere problemen en knelpunten op websites aangeeft.
- **Prijstellingsmodellen voor kapitaalopties** Modellen voor het evalueren van IT-investeringen waarvan de baten onzeker zijn, door gebruik te maken van technieken voor het taxeren van financiële opties.
- **Primair geheugen** Deel van de computer dat programma-instructies en de gegevens die door de instructies worden gebruikt, tijdelijk opslaat.
- **Primaire activiteiten** Activiteiten die direct te maken hebben met de productie en distributie van de producten en diensten van de onderneming.
- **Private branch exchange (PBX)** Een centraal schakelsysteem dat spraak- en digitale communicatie binnen een onderneming regelt.
- **Private exchange** Andere benaming voor een private industrial network.
- **Private industrial networks** B2B-extranetten die zijn gericht op continue bedrijfsprocescoördinatie tussen bedrijven voor samenwerking en supply chain management. Een private industrial network bestaat standaard uit een grote onderneming die een extranet gebruikt voor de contacten met haar leveranciers en andere belangrijke zakenpartners
- **Processpecificaties** Beschrijven de logica van de processen op de laagste niveaus van een gegevensstroomdiagram.
- **Product life cycle management (PLM)** Systemen die zijn gebaseerd op een repository (gegevensdictionaire) waarin alle informatie die nodig is voor het maken van een bepaald product geordend is.
- **Productdifferentiatie** Concurrentiestrategie om merkloyaliteit op te bouwen door nieuwe en unieke producten en diensten te ontwikkelen die niet eenvoudig door concurrenten gekopieerd kunnen worden.
- **Productie- of dienstmedewerkers** Mensen die de producten en diensten van de organisatie produceren.
- **Productiefase** Fase nadat het nieuwe systeem is geïnstalleerd en geconverteerd; het systeem wordt door de gebruikers en technische specialisten gebruikt om te bepalen hoe goed het aan de oorspronkelijke doelen beantwoordt.
- **Programmeerfase** Het proces van het vertalen van de systeemspecificaties die tijdens de ontwerpfase zijn opgesteld in programmacode.
- **Programmeren** Fase in de levenscyclus van een systeem waarin de ontwerpspecificaties die tijdens de ontwerpfase zijn geproduceerd, worden vertaald in programmacode voor software.
- **Programmeren** Fase in het ontwerpstadium waarin de systeemspecificaties worden vertaald in programmacode.
- **Programmeurs** Hoogopgeleide technische specialisten die de software-instructies schrijven voor de computer.
- **Projectdefinitie** Fase in de levenscyclus van een systeem waarin wordt bepaald of de organisatie een probleem heeft en of het probleem kan worden opgelost met het starten van een systeemproject.

- **Protocol** Een set regels en procedures die de overdracht tussen onderdelen in een netwerk regelt.
- **Prototype** Voorlopige werkende versie van een informatiesysteem, voor demonstratie- en evaluatiedoeleinden.
- **Prototyping** Het snel en goedkoop bouwen van een experimenteel systeem dat gebruikers kunnen gebruiken en evalueren, om zo een beter idee te krijgen van hun informatie-eisen.
- **Prullenbak-model** Besluitvormingsmodel dat ervan uitgaat dat organisaties niet rationeel zijn en dat beslissingen oplossingen zijn die toevallig aan problemen worden gekoppeld.
- **Public Key Infrastructure (PKI)** De inzet van public key cryptografie die gebruikmaakt van een certificate authority (CA) en digitaal certificaat.
- **Pull-based model** Supply chain waarin de gebeurtenissen in gang worden gezet door feitelijke bestellingen van klanten.
- **Pure-play** Ondernemingsmodel dat volledig is gebaseerd op internet.
- **Push-based model** Supply chain waarin masterschema's voor productie zijn gebaseerd op voorspellingen of beste schattingen van de vraag naar producten, en worden producten 'gepusht' naar klanten.
- **Push-technologie** Methode om relevante informatie op netwerken te vinden door een computer deze informatie direct naar de gebruiker te laten sturen op basis van opgegeven specificaties.

Q

- **Querytaal** Hogere taal voor het ophalen van gegevens die in bestanden of databases zijn opgeslagen.

R

- **Radio Frequency Identification (RFID)** Technologie die het volgen van de verplaatsing van goederen door een keten ondersteunt. RFID-systemen maken gebruik van kleine labels, tags genoemd, met ingebouwde microchips die gegevens bevatten over een item en de plaats ervan.
- **Rampenplan** Plan om de onderneming te laten draaien tijdens uitval van computers. Omvat organisatorische procedures en back-upverwerking, -opslag en -databasemogelijkheden.
- **Rapid application development (RAD)** Het ontwikkelen van systemen in zeer korte tijd, gebruikmaken van prototyping, vierdegeneratietools en samenwerking tussen gebruikers en systeemspecialisten.
- **Rationalisering van procedures** Het stroomlijnen van de standaardprocedures, waarbij duidelijke knelpunten worden weggehaald, zodat automatisering deze procedures efficiënter kan maken.
- **Rationeel denken** De eerste fase in Simons besluitvormingsproces, waarbij het individu informatie verzamelt om problemen in de organisatie te benoemen.

- **Rationeel model** Model van het menselijk gedrag gebaseerd op het idee dat mensen, organisaties en naties gewoonlijk consistente, rationele, waardemaximaliserende calculaties maken of aanpassingen uitvoeren binnen specifieke beperkingen.
- **Rationeel model** Model van menselijk gedrag gebaseerd op het idee dat mensen gewoonlijk consistente, rationele, waardemaximaliserende calculaties maken.
- **Rebellie** Moedwillige strategie om de implementatie van een informatiesysteem of innovatie binnen een organisatie tegen te werken.
- **Record** Een groep gerelateerde velden.
- **Regelbasis** De verzameling kennis in een KI-systeem dat wordt weergegeven in de vorm van IF-THEN-regels.
- **Reikwijdte** Maateenheid voor het aantal mensen waarmee een onderneming kan communiceren en het aantal producten dat de onderneming die mensen kan bieden.
- **Reïntermediatie** De verschuiving van de rol van de tussenpersoon in een waardeketen naar een nieuwe bron.
- **Relatiebeheer (CRM)** Zakelijk en technologisch werkgebied voor de coördinatie van alle bedrijfsprocessen met betrekking tot klanten.
- **Relationeel DBMS** Een logisch databasemodel dat gegevens vertegenwoordigt als tweedimensionale tabellen. Het kan gegevens in één tabel koppelen aan gegevens in een andere tabel zolang de twee tabellen een gezamenlijk gegevenselement hebben.
- **Rendement op investering (ROI)** Berekening van het rendementspercentage van een investering door de inkomsten die de investering produceert te herwaarderen voor afschrijving. Deze methode geeft een benadering van de berekenbare inkomsten van het project.
- **Rentabiliteitindex** Wordt gebruikt om de rentabiliteit van alternatieve investeringen te vergelijken; wordt berekend door de contante waarde van de totale inkomsten van een investering te delen door de oorspronkelijke kosten van de investering.
- **Request for proposal (RFP)** Gedetailleerde lijst vragen die wordt voorgelegd aan softwareleveranciers of andere diensten om te bepalen hoe goed het product van de leverancier kan voldoen aan de specifieke eisen van de organisatie.
- **Ringnetwerk** Een netwerktopologie waarin alle computers via een gesloten circuit op elkaar zijn aangesloten en waarbij gegevens in één richting van de ene naar de andere computer worden verstuurd.
- **Risicoanalyse** Bepalen hoe vaak een probleem voorkomt en wat de potentiële schade is. Wordt gebruikt om de kosten en baten van een controlemiddel vast te stellen.
- **Router** Apparaat dat gegevenspakketten van het ene netwerk naar het andere stuurt.
- **Router** Een speciale communicatieserver die gebruikt wordt om gegevenspakketten langs verschillende netwerken te sturen en er zo voor te zorgen dat het bericht op het juiste adres aankomt.
- **Routines** Nauwkeurige regels, procedures en gebruiken die zijn ontwikkeld om vrijwel alle mogelijke situaties aan te kunnen.

S

- **Satelliet** De overdracht van gegevens via rond de aarde draaiende satellieten, die fungeren als tussenstations bij de overdracht van microgolven over grote afstanden.

- **Schaalbaarheid** Het vermogen van een computer, product of systeem om het aantal gebruikers uit te breiden zonder dat dit leidt tot problemen in het systeem.
- **Schaalverkleining** Het proces van overdracht van toepassingen van grote naar kleine computers.
- **Scheiding van functies** Intern controlemiddel om de verantwoordelijkheden en taken te verdelen onder het personeel, zodat taken elkaar niet overlappen en het risico op fouten en fraude wordt beperkt.
- **Scoremodel** Snelle methode om een keuze te maken tussen alternatieve systemen op basis van de mate waarin ze voldoen aan geselecteerde doelen.
- **Search-based advertising** Een goed-getimed advertentievorm die precies is afgestemd op de interesses van de consument.
- **Secure electronic transaction (SET)** Standaard voor het beveiligen van creditcardtransacties op internet en andere netwerken.
- **Semantic Web** Een gezamenlijke inspanning geleid door het World Wide Web Consortium om het doorzoeken van het web efficiënter te maken.
- **Semigestructureerde beslissingen** Beslissingen waarbij slechts een deel van het probleem een duidelijke oplossing via een geaccepteerde procedure heeft.
- **Semigestructureerde kennis** Informatie die ergens binnen het bedrijf kan bestaan in de vorm van minder gestructureerde documenten zoals e-mail, voicemail, chatroomuitwisselingen,
- **Semigestructureerde-kennissystemen** Systemen die semigestructureerde kennis zoals e-mail, voicemail en video's. Ook wel digital asset management-systemen genoemd.
- **Sensitiviteitsanalyse** Model dat herhaaldelijk 'wat als...'-vragen stelt om te bepalen wat de impact is op het resultaat als een of meer factoren worden veranderd.
- **Sensitiviteitsanalyse** Onderdeel van de systeemanalyse; manier om te bepalen of de oplossing haalbaar is, gezien de middelen en beperkingen van de organisatie.
- **Sensoren** Apparaten die gegevens uit de omgeving verzamelen die door een computersysteem kunnen worden gebruikt.
- **Server** Computer die is geoptimaliseerd voor het bieden van software en andere bronnen aan andere computers in een netwerk.
- **Serverboerderij** Grote groep servers die wordt onderhouden door een commerciële leverancier en voor abonnees beschikbaar wordt gemaakt voor e-commerce- en andere activiteiten waarbij servers zwaar worden belast.
- **Servicegerichte architectuur (service-oriented architecture (SOA))** Softwarearchitectuur die is opgebouwd uit op zichzelf staande diensten die met elkaar communiceren om een werkende softwaretoepassing te vormen.
- **Serviceplatform** Integratie van meerdere toepassingen die functies of bedrijfseenheden ondersteunen of uit het werk van zakenpartners, om zo een consistent informatiebeeld aan de klant, medewerker, manager en zakenpartner te leveren.
- **Short message service (sms)** Een tekstbericht dat door een aantal digitale systemen voor mobiele telefonie wordt gebruikt om korte alfanumerieke berichten met een lengte van minder dan 160 tekens te versturen.
- **Simple Object Access Protocol (SOAP)** Een verzameling regels voor het structureren van berichten waarmee toepassingen gegevens en instructies naar elkaar kunnen sturen.

- **Six Sigma** Methode voor kwaliteitsmeting en het stellen van kwaliteitsdoelen. Een specifieke kwaliteitsmaatsaf van 3,4 fouten per miljoen kansen, gebruikt om een set methodologieën toe te wijzen voor het verbeteren van kwaliteit en het terugbrengen van kosten.
- **Sleutelveld** Een uniek veld dat de record identificeert, zodat de record kan worden gevonden, bijgewerkt of gesorteerd.
- **Slimme telefoon** Draadloze telefoon met mogelijkheden voor spraak, tekst en internet.
- **Smartcard** Een kaartje ter grootte van een creditcard waarop digitale informatie kan worden opgeslagen en die kan worden gebruikt om elektronisch te betalen.
- **Social engineering** Verleiden van medewerkers om hun wachtwoorden te onthullen door zich voor te doen als legitieme medewerkers van het bedrijf die informatie nodig hebben.
- **Social-networkingsites** Online gemeenschappen voor het uitbreiden van het aantal sociale contacten door het leggen van contacten via zakelijke of privéconnecties.
- **Sociotechnisch gezichtspunt** Bij dit gezichtspunt wordt optimale organisatorische prestatie bereikt door zowel de sociale als de technische systemen die in productie worden gebruikt, te optimaliseren.
- **Softwaremetrieken** Objectieve, kwantitatieve maatstaven die worden gebruikt om de prestaties van een systeem te beoordelen.
- **Softwarepakket** Een reeds eerder geschreven commercieel verkrijgbare verzameling van softwareprogramma's, zorgt ervoor dat een onderneming voor bepaalde taken niet meer haar eigen softwareprogramma's hoeft te schrijven.
- **Softwarepakket** Een van tevoren geschreven, gecodeerde en commercieel beschikbare set programma's, waardoor voor bepaalde functies geen softwareprogramma's hoeven worden geschreven.
- **Spraakportal** Portal die gesproken opdrachten accepteert voor het zoeken naar informatie op het web.
- **Standaardprocedures (SOP's)** Exacte regels, procedures en werkwijzen die door organisaties zijn ontwikkeld om bijna alle te verwachten situaties af te handelen.
- **Standaardprocedures (SOP's)** Formele regels voor het uitvoeren van taken die zijn ontwikkeld om voorspelbare situaties af te handelen.
- **Sternetwerk** Een netwerktopologie waarin alle computers en andere apparatuur zijn verbonden aan een centrale hostcomputer. Alle communicatie tussen de netwerkapparatuur vindt plaats via de hostcomputer.
- **Storage area network (SAN)** Snel network dat geheel is gewijd aan opslag en verschillende opslagapparaten, zoals tapebibliotheken en diskarrays, met elkaar verbindt.
- **Storage service provider (SSP)** Derde partij die geheugenruimte via internet verhuurt aan abonnees, die hun gegevens kunnen opslaan en gebruiken zonder dat ze hun eigen opslagtechnologie hoeven te kopen en onderhouden.
- **Stored-valuebetalingssystemen** Systemen die consumenten de mogelijkheid bieden om betalingen aan handelaren te doen op basis van een saldo dat werd geplaatst op een digitale rekening.
- **Strategische besluitvorming** Langetermijndoelen, middelen en beleid van een organisatie bepalen.

- **Strategische informatiesystemen** Computersystemen op elk niveau binnen een organisatie die de doelstellingen, bedrijfsvoering, producten, diensten of omgevingsrelaties van organisaties veranderen om hen te helpen een voorsprong op de concurrentie te behalen.
- **Strategische overgangen** Een beweging van het ene niveau van een sociotechnisch systeem naar een ander niveau. Deze overgangen zijn vaak nodig wanneer strategische systemen worden toegepast waarbij de sociale en technische elementen binnen een organisatie moeten worden veranderd.
- **Strategische systemen** Informatiesystemen die de langetermijnplanning van het hoger management ondersteunen.
- **Stroomschema** Grafische ontwerptool die de fysieke media en volgorde van verwerkingsstappen in een heel informatiesysteem kan weergeven.
- **Structured Query Language (SQL)** De standaard-data-manipulationtaal voor relationele databasemanagementsystemen.
- **Structuurdiagram** Systeemdokumentatie die elk ontwerpniveau, de relaties tussen de niveaus en de locatie in de ontwerpstructuur aangeeft; kan één programma, één systeem of een onderdeel van een programma weergeven.
- **Subschema** De specifieke reeks gegevens of het beeld, dat door elke gebruiker of programma wordt vereist.
- **Supercomputer** Zeer geavanceerde en krachtige computer die zeer complexe berekeningen uitzonderlijk snel kan uitvoeren.
- **Supply chain management (SCM)-systemen** Informatiesystemen die zijn gericht op het ondersteunen van de onderneming bij het beheren van haar relatie met leveranciers voor het optimaliseren van de planning, de bevoorrading, de productie en de levering van goederen en diensten.
- **Supply chain management** Coördinatie van alle activiteiten en informatiestromen met betrekking tot het kopen, produceren en verzenden van een product.
- **Supply chain** Netwerk van faciliteiten voor het inkopen van materialen, het transformeren van grondstoffen in producten en het distribueren van eindproducten naar de klanten.
- **Supply chain-planningssystemen** Systemen die het bedrijf de mogelijkheid bieden vraagvoorspellingen voor een product te genereren en inkoop- en fabricageplannen voor dat product te ontwikkelen.
- **Switch** Een apparaatje dat netwerkcomponenten kan verbinden, het heeft meer intelligentie dan een hub en kan gegevens filteren en doorsturen naar een gespecificeerde bestemming.
- **Syndicaat** Onderneming die content of toepassingen uit verschillende bronnen verzamelt en deze als een totaalpakket verder verkoopt aan andere websites.
- **Systeemanalisten** Specialisten die ondernemingsproblemen en -eisen vertalen in informatie-eisen en -systemen, fungeren als tussenpersoon tussen de informatiesysteemgroep en de rest van de organisatie.
- **Systeemanalyse** De analyse van een probleem dat de organisatie met een informatiesysteem wil oplossen.
- **Systeemonderzoek** Fase in de levenscyclus van een systeem waarin de problemen van bestaande systemen worden geanalyseerd, doelen worden geïdentificeerd die een met oplossing moeten worden bereikt en verschillende alternatieve oplossingen worden geëvalueerd.

- **Systeemontwerp** Gegevens over hoe een systeem zal voldoen aan de informatie-eisen die door de systeemanalyse zijn aangegeven.
- **Systeemontwikkeling** De activiteiten die samen een oplossing voor een organisatorisch probleem of voor het benutten van een mogelijkheid produceren in de vorm van een informatiesysteem.
- **Systeemsoftware** De set algemene programma's die de computerbronnen beheert, zoals de centrale processor, communicatieverbindingen en randapparatuur.
- **Systeemtest** Test het functioneren van het informatiesysteem als geheel om te bepalen of de verschillende modules samenwerken zoals was voorzien.
- **Systematische beslissers** Cognitieve stijl die mensen beschrijft die een probleem benaderen door het te structureren in termen van een formele methode.

T

- **T1-lijn** Een toegewijde telefoonverbinding bestaande uit 24 kanalen die een overdrachtssnelheid van 1,544 megabit per seconde kan ondersteunen. Elk kanaal kan worden geconfigureerd om spraak- en gegevensverkeer te transporteren.
- **Taxonomie** Een schema voor het zodanig classificeren van informatie en kennis dat deze gemakkelijk toegankelijk is.
- **Teamware** Intranetsoftware die is aangepast voor teamactiviteiten.
- **Technologiestandaarden** Specificaties die de compatibiliteit van producten en de mogelijkheid om in een netwerk te communiceren bewerkstelligen.
- **Telecommunicatie** De elektronische overdracht van informatie, gewoonlijk over grote afstand.
- **Telecommunicatiesysteem** Een verzameling compatibele hardware en software die is samengesteld om informatie van de ene locatie naar de andere te communiceren.
- **Teleconferencing** De mogelijkheid om via telefoon of speciale groupsoftware voor e-mailcommunicatie tegelijkertijd met een groep mensen te communiceren.
- **Telematica** Diensten die draadloze communicatie combineren met de volgcapaciteiten van het Global Positioning System (GPS).
- **Telnet** Netwerktool waarmee iemand via het ene computersysteem op een ander systeem kan werken.
- **Terugverdiensmethode** Meet de tijd die nodig is om de oorspronkelijke investering van een project terug te betalen.
- **Testen** Uitvoering en zorgvuldig proces dat bepaalt of het systeem de gewenste resultaten produceert onder bekende condities.
- **Testen van eenheden** Het proces waarbij elk programma in het systeem apart wordt getest. Soms wordt dit ook wel het testen van programma's genoemd.
- **Testplan** Voorbereid door het ontwikkelingsteam in samenwerking met gebruikers; bevat alle voorbereidingen voor de reeks tests die op het systeem worden uitgevoerd.
- **Toegangscontrole** Alle richtlijnen en procedures die een bedrijf gebruikt om niet toegestane toegang tot systemen door ongeautoriseerde insiders en outsiders te voorkomen.
- **Toegewijde lijnen** Telefoonlijnen die continu beschikbaar zijn voor overdracht door een huurder. Deze lijnen zijn gewoonlijk bedoeld om grote hoeveelheden gegevens snel te versturen.

- **Topologie** De vorm of configuratie van een netwerk.
- **Total Quality Management (TQM)** Een concept dat alle mensen in een organisatie de verantwoordelijkheid geeft over de kwaliteitscontrole.
- **Totale eigendomskosten (TCO)** Geven de totale kosten aan voor het bezitten van technologie, inclusief de oorspronkelijke aanschafkosten, kosten voor upgrades van hardware en software, onderhoud, technische ondersteuning en training.
- **Traditionele bestandsomgeving** Een manier om gegevens te verzamelen en te onderhouden in een organisatie, waarbij elk functioneel gebied of elke afdeling eigen gegevensbestanden en programma's maakt en beheert.
- **Transactiekostentheorie** Economische theorie die zegt dat ondernemingen groter worden omdat ze dan intern goedkoper markttransacties kunnen uitvoeren dan mogelijk zou zijn met externe ondernemingen op de markt.
- **Transactieverwerkingssystemen** Computergestuurd systeem dat de dagelijkse routinematige transacties uitvoert en bijhoudt die nodig zijn om de onderneming te laten draaien. Deze systemen werken op het operationele niveau van de organisatie.
- **Transmission Control Protocol/Internet Protocol (TCP/IP)** Referentiemodel ontwikkeld door het Amerikaanse ministerie van Defensie voor het koppelen van verschillende typen computers en netwerken; wordt gebruikt voor internet.
- **Transnationale organisatie** Werkelijk wereldwijd beheerde onderneming zonder nationaal hoofdkantoor; de waardetoevoegende activiteiten worden vanuit een internationaal perspectief beheerd, zonder dat hierbij wordt gelet op nationale grenzen, om waar dan ook vraag en aanbod op elkaar af te stemmen en om te profiteren van de plaatselijk concurrentievoordelen.
- **Trojaans paard** Een softwareprogramma dat goedaardig lijkt, maar dan iets anders doet dan verwacht.
- **Tupel** Een rij of record in een relationele database.
- **Twisted-paarkabel** Een overdrachtsmedium dat bestaat uit paren om elkaar heen gedraaide koperdraden; wordt gebruikt voor de overdracht van analoge spraakverkeer, maar kan ook voor gegevensoverdracht worden gebruikt.

U

- **Uiterst betrouwbaar systeem** Systeem met technologieën, waaronder back-uphardware om een systeem te ondersteunen bij herstel na een crash.
- **Uitvoeringssystemen voor supply chains** Systemen die beheren de stroom van producten langs de distributiecentra en magazijnen beheren en ervoor zorgen dat de producten op de meest efficiënte manier op de juiste locaties worden afgeleverd.
- **Unified messaging** Systeem dat gesproken berichten, e-mail en fax combineert, zodat ze allemaal in één systeem kunnen worden gebruikt.
- **Unified Modeling Language (UML)** De industriële standaard voor het representeren van verschillende manieren om een objectgeoriënteerd systeem te bekijken door middel van een reeks grafische diagrammen.
- **Uniform resource locator (URL)** Het adres van een specifieke informatiebron op internet.

- **Universal Description, Discovery and Integration (UDDI)** Een framework waarmee een webdienst kan worden opgenomen in een gids met webdiensten om gemakkelijk gevonden te kunnen worden.
- **UNIX** Besturingssysteem voor alle typen computers dat machineonafhankelijk is en verschillende gebruikers, multitasking en netwerken ondersteunt. Wordt gebruikt op krachtige werkstations en op servers.
- **Up-selling** De marketing van producten met een hogere waarde of diensten die voor bepaalde klanten nieuw zijn.
- **Usenet** Forums waar mensen informatie en ideeën uitwisselen over een bepaald onderwerp via elektronische bulletinboards waar iedereen een bericht kan posten dat door anderen kan worden gelezen.
- **Utility computing** Computingmodel waarbij ondernemingen rekenkracht inkopen bij rekencentra en alleen betalen voor de hoeveelheid rekenkracht die zij werkelijk gebruiken, net zoals zij voor elektriciteit betalen. Ook wel on-demand computing genoemd.

V

- **Value-added network (VAN)** Particulier netwerk, met verschillende paden en specifiek geschikt voor gegevens, dat door verschillende organisaties op abonnementsbasis kan worden gebruikt.
- **Veld** Een groep tekens: een woord, zin of cijfer, zoals iemands naam of leeftijd.
- **Veranderingsagent** In de context van implementatie is dit de persoon die fungeert als katalysator voor het hele veranderingsproces en die ervoor moet zorgen dat alle betrokken partijen de wijzigingen die het nieuwe systeem produceert, accepteren.
- **Verkoop- en marketingsystemen** Systemen die de onderneming helpen bij het identificeren van klanten voor de producten en diensten, het ontwikkelen van producten en diensten om aan de behoeften van de klant te voldoen, het promoten van producten en diensten, het verkopen van de producten en diensten en het bieden van klantenservice.
- **Verwerking** Het omzetten, manipuleren en analyseren van onbewerkte input in een vorm die meer betekent voor mensen.
- **Verwerven (procurement)** Het aankopen van goederen en materialen, bevoorrading, onderhandelen met leveranciers, betalen van goederen en het maken van leveringsafspraken.
- **Videoconferencing** Vorm van teleconferencing waarbij de deelnemers elkaar op video kunnen zien.
- **Vierdegeneratietaal** Een programmeertaal die direct door eindgebruikers of ervaren programmeurs kan worden gebruikt om sneller toepassingen te ontwikkelen dan mogelijk is bij traditionele programmeertalen.
- **Virtual private network (VPN)** Een beveiligde verbinding via internet tussen twee locaties om ondernemingsgegevens te versturen. Biedt een goedkoop alternatief voor een particulier netwerk.
- **Virtual Reality Modeling Language (VRML)** Set specificaties voor interactieve, 3D-modellen op het World Wide Web.

- **Virtual-realitysystemen** Interactieve grafische software en hardware die computersimulaties maakt die zeer realistisch aandoen.
- **Virtuele organisaties** Organisaties die netwerken gebruiken om mensen, middelen en ideeën aan elkaar te koppelen om producten en diensten te maken en distribueren zonder te worden tegengehouden door de traditionele grenzen van de organisatie of fysieke locatie.
- **Voicemail** Een systeem waarmee een gesproken bericht kan worden gedigitaliseerd en via een netwerk kan worden verstuurd.
- **Voice-over-IP (VoIP)** Faciliteiten voor het verzenden van gesproken informatie via het Internet Protocol (IP).
- **Voorspellende analyse** Gebruik van dataminingstechnieken, historische gegevens en aannames omtrent toekomstige omstandigheden om de uitkomsten van gebeurtenissen te voorspellen.
- **Vraagplanning** Bepalen van de hoeveelheid product die een onderneming nodig heeft om aan de vraag van alle klanten te kunnen voldoen.

W

- **Waardeketenmodel** Model dat benadrukt bij welke primaire of ondersteunende activiteiten die een marge of waarde toevoegen aan de producten of diensten van een onderneming informatiesystemen het best kunnen worden toegepast om het concurrentievoordeel te vergroten.
- **Waardenetwerk** Digitaal netwerk van een onderneming en leveranciers en zakenpartners.
- **Walkthrough** Controle van een specificatie- of ontwerpdocument door een kleine groep mensen die ervaring hebben in de onderdelen die worden getest.
- **Web Services Description Language (WSDL)** Een universele taal voor het specificeren van de taken uitgevoerd door een webdienst en voor de commando's en gegevens die deze zal accepteren om door andere toepassingen gebruikt te kunnen worden.
- **Webbrowser** Eenvoudig te gebruiken software voor het verkrijgen van toegang tot het World Wide Web en internet.
- **Webcontenttools** Software waarmee het verzamelen, combineren en beheren van content op een website, intranet of extranet wordt vergemakkelijkt.
- **Webdiensten** Een verzameling zwak gekoppelde softwarecomponenten bedoeld die gebruikmaken van normale standaarden en talen voor webcommunicatie om onderling informatie uit te wisselen. Zij maken het mogelijk dat twee verschillende systemen, ongeacht de besturingssystemen of programmeertalen waarop de systemen zijn gebaseerd, informatie uit kunnen wisselen.
- **Webdiensten** Een verzameling zwak gekoppelde softwarecomponenten die gebruikmaken van normale standaarden en talen voor webcommunicatie om onderling informatie uit te wisselen.
- **Webmaster** De persoon die verantwoordelijk is voor de website van een organisatie.
- **Webpersonalisatie** Het aanpassen van webcontent aan een specifieke gebruiker.

- **Webserver** Software die de verzoeken van gebruikers om webpagina's beheert op de computer waar de pagina's zijn opgeslagen en die de pagina's naar de computer van de gebruiker stuurt.
- **Werkprocedures** Methoden voor het oplossen van problemen en andere oplossingen die door een specifieke organisatie of industrie zijn ontwikkeld.
- **Werkstation** Desktopcomputer met krachtige grafische en wiskundige capaciteiten en met de mogelijkheid verschillende complexe taken tegelijk uit te voeren.
- **Wet van Moore** Stelling dat het aantal componenten op een chip elk jaar verdubbelt.
- **Wide area networks (WAN's)** Telecommunicatienetwerk dat een groot geografisch gebied bedient. Veel WAN's bestaan uit een combinatie van bekabelde, satelliet- en microgolfttechnologieën.
- **Wi-Fi (Wireless Fidelity)** De IEEE-verzameling standaarden voor draadloze LAN's is de 802.11-familie.
- **Wijsheid** De gezamenlijke en individuele ervaring van het toepassen van kennis op de oplossing van problemen.
- **WiMax (Worldwide Interoperability for Microwave Access)** De populaire term voor IEEE-standaard 802.16, bekend als de 'interface door de lucht voor vaste draadloze breedbandtoegangssystemen'. Wi-Max heeft een draadloos toegangsbereik tot 50 en een snelheid voor gegevensoverdracht tot 75 Mbps.
- **Windows 2000** Krachtig besturingssysteem dat door Microsoft is ontwikkeld voor gebruik op pc's en netwerkserver. Ondersteunt netwerken, multitasking, multiprocessing en internetdiensten.
- **Windows** Microsoft-familie van besturingssystemen voor zowel netwerkserver als clientcomputers.
- **Windows Server 2003** Recent Windows-besturingssysteem voor servers.
- **Windows XP** Krachtig Windows-besturingssysteem dat betrouwbaarheid, robuustheid en gebruiksgemak biedt voor zowel zakelijke als thuisgebruikers.
- **Winkelbot** Software met een bepaald niveau van ingebouwde intelligentie die e-commerceklanten kan helpen bij het vinden en vergelijken van producten of diensten die ze willen kopen.
- **Wintel-pc** Elke computer met een Intel-microprocessor (of compatibele processors) en een Windows-besturingssysteem.
- **Wireless Application Protocol (WAP)** Een systeem van protocollen en technologieën waarmee gsm's en andere draadloze apparaten met displays, een lage bandbreedte en minimaal geheugen toegang kunnen krijgen tot informatie en diensten op het web.
- **Wireless Markup Language (WML)** Markuptaal voor draadloze website die gebaseerd is op XML en die is geoptimaliseerd voor de kleine displays.
- **Wireless sensor networks (WSN's)** Netwerken van onderling verbonden draadloze apparaten die zijn ingebouwd in de fysieke omgeving om veel punten op onderling grote afstanden te kunnen meten. Ze zijn gebaseerd op apparaten met ingebouwde gegevensverwerking, opslag en radiofrequente sensoren en antennes.
- **Workflowmanagement** Het proces van het stroomlijnen van bedrijfsprocedures zodat documenten eenvoudig en efficiënt van de ene locatie naar de andere kunnen worden gestuurd.
- **World wide web** Een systeem met universeel geaccepteerde standaarden voor het opslaan, vinden, formatteren en weergeven van informatie in een netwerkomgeving.

- **Wormen** Onafhankelijke computerprogramma's die zichzelf via een netwerk van een computer naar andere computers kopiëren.

X

- **XHTML (eXtensible HyperText Markup Language)** Hybride tussen HTML en XML, die meer flexibiliteit biedt dan HTML en waarmee webpagina's kunnen worden opgezet die kunnen worden gelezen op verschillende computerplatforms en andere internetapparaten.
- **XML (eXtensible Markup Language)** Algemene taal die de structuur van een document beschrijft en koppelingen naar verschillende documenten ondersteunt, waardoor de gegevens door de computer kunnen worden bewerkt. Wordt gebruikt voor web- en andere toepassingen.

Z

- **Zakelijke drijfveer** Een kracht in de omgeving waarop ondernemingen moeten reageren en die de richting van de onderneming beïnvloedt.
- **ZigBee** Protocol dat de communicatie tussen apparaten op applicatieniveau afhandelt. Bepaalt wat de content is van de berichten die door elk knooppunt in het netwerk worden uitgezonden.
- **Zoekkosten** De kosten voor het zoeken naar geschikte producten en voor het opsporen van leveranciers, prijzen en leveringsvoorwaarden voor een specifiek product overal ter wereld.
- **Zoekmachine** Een tool om specifieke sites of informatie op internet te vinden.